

ΟΣΙΟΣ ΝΙΚΩΝ Ο «ΜΕΤΑΝΟΕΙΤΕ»

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΡΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΠΑΡΤΗΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2012 ΤΕΥΧΟΣ 179οv

ΟΣΙΟΣ ΝΙΚΩΝ Ο «ΜΕΤΑΝΟΕΙΤΕ»

ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2012 | ΤΕΥΧΟΣ 179ον

ΟΣΙΟΣ ΝΙΚΩΝ Ο «ΜΕΤΑΝΟΕΙΤΕ»

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΚΩΔΙΚΟΣ 2589

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ:

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ

ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΠΑΡΤΗΣ

ΛΥΣΑΝΔΡΟΥ 5, 23100 ΣΠΑΡΤΗ

Τηλ. 27310 26580

Fax 27310 26581

www.immspartis.gr

email: info@immspartis.gr

imm-spar@otenet.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ-ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:

ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΠΑΡΤΗΣ

κ.κ. ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

ΑΡΧΙΜ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΟΣΜΑΣ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΕΤΗΣΙΑ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ: 0,60€

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ:

ΧΡΙΣΤΙΝΑ-ΑΝΝΑ Α. ΧΙΩΤΗ

Τριακοσίων 48, Σπάρτη

τηλ. 27310 81253

info@lakonikos.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

«Τῆ ἐνδόξω κοιμήσει σου, οὐρανοὶ ἐπαγάλονται καὶ ἀγγέλων
γένγηθε τὰ στρατεύματα, πᾶσα ἡ γῆ δέ εὐφραίνεται...» 47
Σεβ. Μητροπολίτου Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Εὐσταθίου

Θέματα Λατρείας

Η Κοίμηση τῆς Θεοτόκου 49
Θεοφ. Ἐπισκόπου Ἀνδρούσης κ. Θεοκτίστου

Ἀφιέρωμα

+Νικοπόλεως Μελέτιος: ὁ Βιβλικὸς Ἱεράρχης
Ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ 50
Δημητρίου Λ. Σούβελα Θεολόγου Καθηγητοῦ
Πειραματικοῦ Γυμνασίου Τρίτολης

Οἱ Πατέρες στὸν σύγχρονο κόσμο

Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεό 52
Ἀρχιμ. Ἐφραίμ Μιλτιάδου, Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς
Ἁγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων Σπάρτης

Προσεγγίσεις καὶ προβληματισμοί

Σπορά τοῦ χθῆς 53
Ἀρχιμ. Πορφυρίου Κονίδη, Καθηγουμένου
τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίων Ἀναργύρων Πάρνωνος

Νεανικὸί Ἀγκυροβολισμοί

Ἄ-τεχνη ζωὴ 55
Εὐάγγελου Θεοδώρου, Βιβλιοθηκονόμου

Σύγχρονες Μορφές Γερόντων καὶ Ἀσκητῶν

Ἀρχιμ. Ἀγαθάγγελος Μιχαηλίδης
ὁ «Ἄπλοῦς» (1908-1991) 57
Σεβ. Μητροπολίτου Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Εὐσταθίου

Ἀπὸ τῆ ζωῆ τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας

Γεγονότα - Σχόλια 62

Χρονικά Ἱερᾶς Μητροπόλεως 64

«Τῇ ἐνδόξῳ κοιμήσει σου, οὐρανοὶ ἐπαγάλλονται καὶ ἀγγέλων γέγηθε τὰ στρατεύματα, πᾶσα ἡ γῆ δέ εὐφραίνεται..»

Σεβ. Μητροπολίτου Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Εὐσταθίου

Δεκαπέντε μέρες ἡ Ἐκκλησία μας ἔψαλλε εὐλαβικά ὕμνους στή μνήμη τῆς Ὑπεραγίας μας Θεοτόκου. Κατά τό διάστημα αὐτό, ὁ φιλόθρησκος λαός μας εἶχε προσηλωμένη τή σκέψη του καί τήν ψυχή του στήν πιό ἀγαπημένη καί πιό οἰκεία σ' ὅλους μας ἀγία Μορφή, τήν Παναγία μητέρα τοῦ Χριστοῦ, τή Μεγάλη Μάνα κάθε ἀνθρώπου, τό ὄνομα τῆς ὁποίας ἔρχεται στά χεῖλη μας σέ κάθε δύσκολη στιγμή τῆς ζωῆς μας. Καί σήμερα ὅλοι μας, μικροί καί μεγάλοι, ἄνδρες καί γυναῖκες, ἄρχοντες καί ἀρχόμενοι νιώθουμε τή χαρά τῆς γιορτῆς της. Ὁδηγημένοι ἀπό τήν ἄσβεστη πίστη μας συνωθούμαστε μέ κατάνυξη στούς Ναούς, γιά νά ἀνάψουμε τό πτωχό κεράκι μας, δεῖγμα πλούσιας εὐγνωμοσύνης καί τιμῆς στήν «έν πρεσβείαις ἀκοίμητον Θεοτόκον...», τήν ἀνεξάντλητη πηγή προστασίας, ἐλπίδας καί χαρᾶς.

Ἀλήθεια, ποιός εἶναι ἱκανός νά ἐξηγήσει μέ λόγια τό μυστήριο τῆς ζωῆς τῆς Θεοτόκου καί τῆς σημερινῆς ἀγίας ἑορτῆς της; Ποιό στόμα θά ἐκφράσει καί ποιά γλῶσσα θά λαλήσει γιά τή μεγαλάνυμη Θεοτόκο Μαρία, πού ἐξέπληξε ἀκόμη καί τίς οὐράνιες ἀγγελικές δυνάμεις; Ὁ κάλαμος τοῦ ἐμπνευσμένου ὑμνογράφου καί ὁ χρωστήρας τῆς ἀγιογραφίας δέ στάθηκαν μέχρι σήμερα ἱκανοί νά ἐκφράσουν ἀπόλυτα, παρά μόνο νά προσεγγίσουν τό μυστήριο τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας. Καί αὐτό, διότι ὁ ρόλος της στό σχέδιο τοῦ Θεοῦ γιά τή σωτηρία τοῦ κόσμου εἶναι καί θά παραμείνει μυστήριο. Ἐκείνη εἶναι πού ἐκπροσώπησε ἐκούσια καί συνειδητά τό ἀνθρώπινο γένος στό μυστήριο τῆς θείας οἰκονομίας, ἀφοῦ ἔγινε τό ἀνθρώπινο πρόσωπο πού συνεργάστηκε μέ τόν Θεό, γιά νά σωθεῖ καί νά ἀναγεννηθεῖ ὁ κόσμος. Ἡ συγκατάβασή της ἀποτελεῖ τό κατεξοχὴν μεγαλεῖο της.

Γιά αὐτή τή συναίνεση καί ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας τήν τιμᾶ ὡς «ἐνδοξοτέραν ἀσυγκρίτως» τῶν Χερουβείμ καί τῶν Σεραφεῖμ καί τήν τοποθετεῖ ψηλότερα ἀπό κάθε ἄλλο δημιούργημα τοῦ Θεοῦ μέσα στήν ὄρατή ἀλλά καί στήν ἀόρατη κτίση. Μ' ἄλλα λόγια, ἡ Παναγία μας κατέχει ξεχωριστή, πρωταρχική θέση μέσα στή λατρεία τῆς Ἐκκλησίας μας. Εἶναι ὁ πρῶτος ἀνθρώπος. Μετά τόν Θεάνθρωπο Χριστό εἶναι ἡ Παρθένος Θεοτόκος, ἀπό τήν ὁποία πῆρε σάρκα ὁ Ἰησοῦς καί ἡ ὁποία χαριτώθηκε θαυμαστά καί θεϊκά ἀπό τήν ἔνωσή της μέ τόν σαρκωθέντα Θεό.

Δέν εἶναι, ὅμως, ἡμέρα πένθους ἡ σημερινή. Δέ θρηνοῦμε θάνατο, διότι «τάφος καί νέκρωσις οὐκ ἐκράτησε...», ἀλλά πανηγυρίζουμε τήν «Κοίμηση» καί τή «μετάσταση» «ἐκ γῆς πρὸς οὐρανόν». Ἐφυγε ἀπό τήν ἐπίγεια ζωή, πού τήν πότισε ἡ πίκρα τοῦ Γολγοθᾶ, καί ἀνέβηκε στούς οὐρανοὺς, στό Βασίλειο τῆς χαρᾶς ὡς βασίλισσα τῶν ἀγγέλων. Γι' αὐτό καί οἱ ψαλμωδίες τῆς Ἐκκλησίας μας δέν εἶναι μοιρολόγια. Δίνουν τόν τόνο τῆς χαρᾶς στήν Κοίμηση τῆς Θεοτόκου. «Τῇ ἐνδόξῳ κοιμήσει σου, οὐρανοὶ ἐπαγάλλονται καί ἀγγέλων γέγηθε τὰ στρατεύματα, πᾶσα ἡ γῆ δέ εὐφραίνεται...»

Ἐμεῖς, εἰδικά, ὡς Ἕλληνες ἔχουμε ἰδιαιτέρες σχέσεις μέ τήν Παναγιά μας, ἀφοῦ οἱ θαυματουργικές της ἐπεμβάσεις στή ζωή τοῦ Γένους μας εἶναι ἀμέτρητες καί τήν ἔχουν ἀναδείξει σέ ὑπέρμαχο τοῦ χριστωνύμου λαοῦ, σέ μεσίτρια πρός τόν Σωτήρα, σέ ὀδηγήτρια στούς ἀγῶνες, σέ σκέπη καί ἐλπίδα στίς συμφορές. Διαφύλαξε γιά χίλια χρόνια τή Βασιλεύουσα ἀπό τούς Βαρβάρους. Ἀπάλλαξε τό ἔθνος μας ἀπό σκλαβιά τεσσάρων αἰώνων. Συμπαραστάθηκε καί συμπαραστέκεται σέ ὅλους τούς τίμιους συλλογικούς ἀγῶνες μας. Κάτω ἀπό τήν προστασία τῆς ἀγάπης της ζήσαμε ὡς λαός καί μέ τή δύναμή της πολεμήσαμε ὡς στρατός. Ἦταν καί πάντα θά εἶναι Τροφός μας καί Φρουρός, Μητέρα, Προστάτιδα, Ἐλευθερώτρια τῆς Ἑλλάδος.

Τά ἑκατομμύρια τῶν πιστῶν μέ ἱερά αἰσθήματα παρακαλοῦν τή Μητέρα τοῦ Θεανθρώπου, γιατί γνωρίζουν ὅτι «πολλά ἰσχύει δέησις μητρός πρός εὐμένεια Δεσπότης». Εἶναι ἀκλόνητη ἡ πίστη μας, ὅτι ἡ Παναγία συμπάσχει στόν πόνο καί συγχαίρει στή χαρά μας. Ἄς θυμηθοῦμε ὅτι Αὐτή στέκει μοναδική παρηγοριά καί δύναμη τῆς μάνας πού ξαγρυπνᾷ στό προσκέφαλο τοῦ ἄρρωστου παιδιοῦ της. Ἡ δύστυχη μάνα στή Μητέρα τοῦ Κυρίου μας καταφεύγει, πού ἀγάπησε καί πόνεσε γιά τό Παιδί της. «Παναγία μου, τό παιδί μου!» εἶναι ἡ θερμή προσευχή καί ἔκφραση τῶν δακρυσμένων ματιῶν της. Ὁ ναυτικός, ἐπίσης, στίς τρικυμισσμένες νύκτες, βλέποντας γύρω του ἀμέτρητα μνήματα στά μαῦρα κύματα τῆς τρικυμίας, τήν Παναγία ὀλόχρυση σάν τόν ἥλιο βλέπει μέ τά μάτια τῆς πίστεως νά κατευθύνει τό καράβι του.

Ἐμεῖς, εἰδικά, ὡς Ἕλληνες ἔχουμε ἰδιαιτέρες σχέσεις μέ τήν Παναγιά μας, ἀφοῦ οἱ θαυματουργικές της ἐπεμβάσεις στή ζωή τοῦ Γένους μας εἶναι ἀμέτρητες καί τήν ἔχουν ἀναδείξει σέ ὑπέρμαχο τοῦ χριστωνύμου λαοῦ, σέ μεσίτρια πρός τόν Σωτήρα, σέ ὀδηγήτρια στούς ἀγῶνες, σέ σκέπη καί ἐλπίδα στίς συμφορές. Διαφύλαξε γιά χίλια χρόνια τή Βασιλεύουσα ἀπό τούς Βαρβάρους. Ἀπάλλαξε τό ἔθνος μας ἀπό σκλαβιά τεσσάρων αἰώνων. Συμπαραστάθηκε καί συμπαραστέκεται σέ ὅλους τούς τίμιους συλλογικούς ἀγῶνες μας. Κάτω ἀπό τήν προστασία τῆς ἀγάπης της ζήσαμε ὡς λαός καί μέ τή δύναμή της πολεμήσαμε ὡς στρατός. Ἦταν καί πάντα θά εἶναι Τροφός μας καί Φρουρός, Μητέρα, Προστάτιδα, Ἐλευθερώτρια τῆς Ἑλλάδος.

Σήμερα πού ἀλλεπάλληλα γεγονότα καί κίνδυνοι μᾶς πλήττουν, διαβρώνοντας τά ἠθικά θεμέλια τῆς κοινωνίας μας, χρειαζόμαστε ἀπαραίτητα ἕνα λιμάνι, κάποια ἀσφάλεια καί προστασία. Γιά τόν πιστό χριστιανό τό λιμάνι τό ἐξασφαλίζει ἡ Παναγία μας. Ἄς τήν παρακαλέσουμε θερμά νά εἰσακούσει τήν παράκλησή μας: «Σύ με κυβέρνησον πρός τόν λιμένα σου» καί «φύλαξον ὑπό τήν σκέπη σου» τόν δοκιμαζόμενο λαό μας καί τήν ἱστορική πατρίδα μας.

Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου

Θεοφ. Ἐπισκόπου Ἀνδρούσης κ. Θεοκτίστου

«Σήμερα τό νοητό καί θεοφώτιστο φεγγάρι, καθώς μπαίνει μαζί μέ τόν ἥλιο τῆς δικαιοσύνης στόν πνευματικό οὐρανό, ἐγκαταλείπει βέβαια τήν προσωρινότητα τῆς ζωῆς στόν κόσμο αὐτό, ταυτόχρονα ὅμως, καθώς ἀνατέλλει, γίνεται ὀλόλαμπρο, στολισμένο μέ τό χάρισμα τῆς ἀθανασίας. Σήμερα ἡ φτιαγμένη ἀπό χρυσάφι καί κατασκευασμένη ἀπό τόν Θεό κιβωτός τοῦ ἀγιασματος, ἀφοῦ φύγει ἀπό τήν γήινη κατοικία της, μεταφέρεται στήν ἄνω Ἱερουσαλήμ γιά τήν αἰώνια ἀνάπαυσή της... Τώρα λοιπόν, ἀφοῦ ἡ Θεοτόκος ἔκλεισε τά ὕλικά της μάτια, ἀνυψώνει γιά μας τά πνευματικά της μάτια σάν λαμπρά καί μεγάλα ἀστέρια, ποῦ δέν ἔχουν ἀκόμη βασιλέψει, γιά νά ἀγρυπνοῦν καί νά ἐξευμενίζουν τόν Θεό γιά χάρη τῆς προστασίας τοῦ κόσμου. Τώρα, ἀφοῦ κράτησε σιωπηλά τα χεῖλη της,

ποῦ μιλοῦσαν μέ θεϊκή φώτιση, ἀνοίγει διάπλατά το στόμα της, γιά νά λαλεῖ πάντοτε καί νά μεσιτεύει γιά χάρη τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, τώρα, ἀφοῦ (μέ τήν Κοίμησή της) κατέβασε τίς σωματικές της παλάμες, μέ τίς ὁποῖες εἶχε βαστάξει τόν Θεάνθρωπο, ἀποκτώντας τήν ἀφθαρσία, τίς παρουσιάζει καί πάλι ὑψωμένες ἰκετευτικά πρὸς τόν Κύριο γιά χάρη ὀλόκληρης τῆς οἰκουμένης».

Πραγματολογική Παρατήρηση: Περικοπή ἀπό τόν 5ο λόγο τοῦ Ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου. Ὁ λόγος αὐτός εἶναι ἐγκώμιο στήν Κοίμησις τῆς Θεοτόκου. Ὁ Θεόδωρος Στουδίτης ἔχει στό νοῦ τοῦ τήν εἰκόνα τῆς δεομένης Θεοτόκου. Γενικά ἡ περικοπή ὑπενθυμίζει τή μεσιτεία τῆς Παναγίας πρὸς τόν Υἱό τῆς πρὸς χάριν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

+ Νικοπόλεως Μελέτιος: ὁ Βιβλικὸς Ἱεράρχης Ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ

Δημητρίου Λ. Σούβελα

Θεολόγου Καθηγητοῦ Πειραματικοῦ Γυμνασίου Τρίπολης

Πέρασαν περίπου τρεῖς μήνες ἀπὸ τὴν πρὸς Κύριον ἐκδημίαν τοῦ αἰοιδίμου Μητροπολίτου Πρεβέζης Κυροῦ Μελετίου. Νωπὲς ἀναμνήσεις ἐνὸς σεπτοῦ προσώπου, τῆς θεοφιλοῦς ζωῆς καὶ τοῦ ἔνθεου ἔργου του. Ὅ,τι ἀφαιρεῖτο τὴν ἡμέρα ἐκείνη 21 Ἰουνίου, ἀπ' τὸ προσκλήνιο τῆς Ἐκκλησίας, κατετίθετο ὡς κεφάλαιον εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ὁ Μητροπολίτης Νικοπόλεως Μελέτιος. Μιὰ σπάνια ἐκκλησιαστικὴ μορφή καὶ ἓνα πολύκαρπο ἔργο. Μορφή καὶ Ἔργο, πού, μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου, εἶναι προορισμένα νὰ ἐξιδανικευθοῦν ἀξιολογῶν. Ραντίζω αὐτὴν τὴν ἱερὴ μνήμη μὲ τὸ ἡδὺ ἐκχύλισμα τῆς ψυχῆς μου, πού δέχτηκε πολλὰς φορὰς καὶ χωρὶς τὴν ἐθιμοτυπία τοῦ ἀξιωματὸς του τῆς στοργῆς τῆς καρδιᾶς τοῦ καὶ πού δὲν μπορεῖ πλέον ἀπὸ τὴν ἀντίπερα ὄχθη τῆς αἰωνιότητος ν' ἀκούσει τὴ ζεστὴ φωνή του.

Σεπτὲ Γέροντα! Ὁ ἀδόκητος θάνατός σου, κατελύπησε ὅλους μας, τὸν κληρο καὶ τὸ λαὸ καὶ ὄχι μόνο τῆς Ι.Μ. Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης.

Ἡ μακρὰ (30ετής καὶ πλέον) ποιμαντορία Σου ὑπῆρξε γόνιμη, σταθερὰ καὶ συνεπὴς πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἡ ποιμαντορία Σου συνέπεσε μὲ τὴν κρίση πού δοκιμάζει τὸν κόσμον, μὲ τὶς κοινωνικὰ ἀνακατατάξεις, τὶς ἠθικὰς διαφοροποιήσεις, μὲ τὴν εἰσβολὴ ἀλλοτρίων πεποιθήσεων, μὲ τὴν ἔξαρση τῶν ἀντιχριστιανικῶν αἰρέσεων. Ὅλα ὅμως αὐτὰ τὰ ἀντιμετώπισες μὲ θάρρος, σύνεση, πραότητα, αὐταπάρνηση, σὰν ἀληθινὸς Ἱεράρχης. Δὲν ὠρώδησε ποτέ, δὲν

ἐλιγοψύχησε, δὲν ἀπεθαρρύνθη ἀπὸ τὶς δυσκολίες πού ἀντιμετώπησε, ὅλος «ψυχὴ καὶ διανοία» ἀφιέρωθη στὴν καλὴ διακυβέρνηση τοῦ σκάφους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Μητροπόλεώς του.

Τὰ χρόνια τῆς ζωῆς σου, θὰ τὰ καταγράψει ἡ Ἱστορία, τὴν εὐαισθησία σου, ἡ ποίηση, τὸν κλυδωνισμό σου ἢ Τραγωδία. Τώρα μὲ τὴν ἀνάλυση τῆς ἱστορίας στὶς ἀκάνθινες ἀλήθειες τῆς μαρτυρίας σου, βρίσκεις δικαίωση, μὲ τὴν ποιητικὴ εὐαισθησία σου, δίνεις ξαστεριά στὸ συναίσθημά μας καὶ μὲ τὴν τραγικὴ κακουχία σου δημιουργεῖς τὴν ἐπάνθιση τοῦ βίου μας. Ὁ μακαριστὸς Ἱεράρχης τῆς Πρέβεζας ἀνήκει πλέον στὴν Ἱστορία. Τὴν εἰκόνα τῆς μορφῆς τοῦ κρατεῖ ὁ Θεός. Αὐτὸς καὶ μόνο ἐξουσιάζει καὶ εἰκονολογεῖ τὰ ὁμοιώματά Του, καὶ κωδικοποιεῖ τὰ ἔργα Του. Ἡ χριστιανικὴ νεκρολογία εἶναι διδαχὴ καὶ μάλιστα γιὰ τέτοια θεϊκὰ πρόσωπα, ὅταν συνοψίζει τὴ ζωὴ μέσα ἀπὸ τὸ θάνατο καὶ τὸ ἐφήμερο μέσα ἀπὸ τὴν ἀθανασία.

Ὁ Μητροπολίτης Μελέτιος ὑπῆρξεν χαρισματοῦχος. Πανάρετος Ἱεράρχης. Συνετὸς καὶ ὑπεύθυνος. Στὶς καταβολὰς τῆς ζωῆς του θὰ σταθμεύουν ὅσοι ἀναζητοῦν τίμημα. Στὴν ἐσώψυχη οὐρανοπορία του θὰ ἀνατρέχουν ὅσοι ἐννοιολογοῦν διακόνημα.

Ἡμεῖς, οἱ ἐπιζῶντες ἀδυνατοῦμε «διηγήσασθαι» τὴν ζωὴ τοῦ μεγάλου Ἱεράρχου. Ἀποτολμοῦμε ἀπλῶς τὸν χαρακτηρισμόν της. Φυσικὴ ἀγαθότητα καὶ ἀπλότητα. Φιλεργία καὶ ἐργατικότητα. Αὐτοθυσία καὶ ἀποστολικότητα. Αὐστηρότητα καὶ

εὐγένεια. Φόβος Κυρίου καὶ αὐτοέλεγχος. ἦθος καὶ ἀρετή.

Ἐκκλησιαστικὸ φρόνημα καὶ περισυλλογή. Προσευχή καὶ ἀγιότητα. Χαμόγελο καὶ ἀγάπη. Πολύκαρπος κέδρος καὶ ὑψικάρηνος δρυῖς. Πλάτανος ἀντοχῆς καὶ ἐλαία εὐκαρπος καὶ εὐθαλής. Π ρ ο φ η τ ι κ ῆ ς ἐνοράσεως καὶ ἀνεξικακίας .

Πατερικὸ βλέμμα.

Ταπεινὸς κήρυκας.

Στοργικὸς καὶ μεγάλθυμος, ἀνεκτικὸς καὶ φιλάνθρωπος, ἀξιοπρεπὴς καὶ εὐαίσθητος. Σεμνὸς Ποιμενάρχης καὶ

συλλειτουργὸς Ἄγιος του Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας του,

Βιβλικὸς Ἱεράρχης.

Ἀοιδήμε Γέροντα! Ἡ μοναδική σου ἀγάπη, ἡ μεγάλη σου ἀγάπη, ὑπῆρξε ἡ Ἐκκλησία καὶ τὰ συμφέροντά της. Αὐτὸ σε ἔφερε σε ἀντίθεση με πολλούς, γιατί δεν ἔκανες πολιτικὴ τὰ συμφέροντα τῆς Ἐκκλησίας για τὴν ὑστεροφημία σου. Πονούσες για τίς πληγές της, για τὰ λάθη τῶν ποιμένων της καὶ μεριμνούσες ἀνύστακτα για τὸ πνευματικὸ ἐπιτελεῖο της. Φάνηκε ὅμως σ' αὐτές τίς ὀριακές στιγμές ἡ μεγάλη σου ἀξία, τὸ πόσο ἠδύμολπα μπορούσες νά τραγουδάς τὸ μεγαλυτάρι τῆς ἀγάπης. «Εἶμαι ταπεινός, ἀμαρτωλὸς Ἐπίσκοπος, θα μας πεί κάποτε, ἀφοῦ ἡ τελειότητα δεν συνδέεται μ' αὐτὴν τὴν ζωὴ, ἀλλὰ ἀγαπῶ τὸν Θεὸ καὶ τὴν Ἁγία Του Ἐκκλησία». Δεν εἶναι τυχαῖο

Ὁ Νικοπόλεως Μελέτιος

πως σέ μιὰ ἐποχὴ που τὰ πάντα κλυδωνίζονται, ὁ Μητροπολίτης Μελέτιος πρωτοποροῦσε σε ἔργα ἀγάπης, εἶχε συνεργάτες Ἱερομονάχους με λαμπρὸ συγγραφικὸ, θεολογικὸ, κοινωνικὸ καὶ φιλανθρωπικὸ ἔργο, που προχωροῦσαν σταθερὰ κάτω ἀπὸ τὴν φωτισμένη ἡγεσία του.

Σεπτὲ Γεροντά μου! Κλήρος καὶ λαὸς σε προέπεμψαν. Δεν εἶναι σχῆμα λόγου. Εἶναι στάση ἑνὸς συνόλου, ἀπέναντι σ' ἕναν Ἱεράρχη που σήκωσε με κουράγιο καὶ σιωπὴ τὸ βάρος τοῦ τίτλου του χωρὶς να χάσει τὰ βή-

ματά του. Σ' ἕναν Ἱεράρχη, που δέν ἔχασε τὴν πολυποίκιλη ιδιότητά του κάτω ἀπὸ τὸ ράσο καὶ τὸ βαρύτιμο ἐγκόλπιο του. Σ' ἕναν Ἱεράρχη που ὁ λαὸς μας κρατᾶ στὴν μνήμη του κηδεύοντας με θλίψη τὸ φθαρτὸ του σῶμα.

Μεγάλε Πνευματικέ μας Πατέρα. Ἐκλεισε καὶ ἡ τελευταία σελίδα τῆς βιογραφίας Σου με τίς πλήρεις ἀνεκτιμητοῦ προσφορᾶς Ἐκκλησιαστικῆς, ἀνέσπερες μέρες καὶ ἀξημέρωτες νύχτες, με τίς Θεῖες Ἐνοράσεις, τὴν ἁγία διάβαση, τὴ σωστικὴ ἔξοδο.

Ἴδου τὸ ἄρωμα τῶν μεγάλων νεκρῶν που ἀναδίδεται καὶ ἐσφραγισμένου τοῦ μνήματος!

Αἰωνία Σου ἡ μνήμη Γέροντα καὶ Εὐεργέτα μου!

Αἰωνία Σου ἡ μνήμη Ἐπὶ τῆς γῆς.

Αἰωνία Σου ἡ δόξα ἐν Οὐρανοῖς.

Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεό

Ἄρχιμ. Ἐφραίμ Μιλτιάδου,

Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων Σπάρτης

Ο Κύριος μᾶς ὁμιλεῖ ξεκάθαρα καὶ λέγει: «Ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνος ἐστὶν ὁ ἀγαπῶν με» (Ἰωάν. 14', 21).

Δυστυχῶς, ἐνῶ λέμε ὅτι ἀγαπᾶμε τὸν Θεό, οἱ πράξεις μας δείχνουν ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετο. Ὅποιος ἀγαπᾷ ἀληθινὰ τὸ Θεό, μόνο πρὸς Αὐτόν στρέφεται καὶ ἀποστρέφεται τὸν κόσμο καὶ ὅλα τὰ τοῦ κόσμου. Ὅταν λέμε κόσμο δέν ἐννοοῦμε τοὺς ἀπλούς ἀνθρώπους, ἀλλὰ τὸ κοσμικὸ φρόνημα τὸ ὁποῖο ἀλλοιώνει τὴν προσωπικότητα τοῦ ἀνθρώπου. Πολλοὶ Χριστιανοὶ ἐπιθυμοῦν νὰ εἶναι μαζί μέ τὸν Χριστό δοξασμένοι, ἀλλὰ δέν θέλουν νὰ εἶναι μαζί Του καὶ στήν ἀτίμωση καὶ στό Σταυρό. Προσεύχονται νὰ κληρονομήσουν τὴν Βασιλεία Του, ἀλλὰ δέν θέλουν νὰ ὑποφέρουν μαζί Του. Ἔτσι φανερώνουν ὅτι ἡ καρδιά τους δέν εἶναι εὐθεία καὶ ὅτι δέν ἀγαποῦν εἰλικρινὰ τὸν Χριστό. Καὶ γιὰ νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια, ἀγαποῦν περισσότερο τὸν ἑαυτό τους παρά τὸν Χριστό. Γι' αὐτό ὁ Κύριος λέγει: «Καὶ ὅς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρόν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου οὐκ ἔστι μου ἄξιος» (Ματθ. 1', 38).

Ὁ πραγματικὸς φίλος μας φαίνεται στή δυστυχία μας. Ἔτσι καὶ ὁ ἄνθρωπος πού ἀγαπᾷ πραγματικά τὸ Χριστό, στὸν κόσμο αὐτὸ συμπορεύεται μέ τὸ Χριστό, ἡ καρδιά του προσκολλᾶται σ' Αὐτόν καὶ τὰ πάθη καὶ τὸν σταυρό τὰ ὑπομένει μαζί Του ἀγόγγυστα. Καὶ θὰ εἶναι στήν αἰωνιότητα ἀχώριστα πιά κοντά στὸν Κύριο. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς λέει ἀπὸ τὴν καρδιά του πρὸς τὸ Χριστό: «Ἐμοὶ δέ τὸ προσκολλᾶσθαι τῷ Θεῷ ἀγαθὸν ἐστὶ» (Ψλμ. οβ', 28).

Πάντοτε σ' ὅλα μας τὰ ἔργα πρέπει νὰ ἐνθυμώμεθα μέ ἀγάπη τὸν Κύριο καὶ Θεό μας, καὶ τὴν ἀγάπη Του πρὸς ἑμᾶς. Ὅλα ὅσα

βλέπουμε στὸν οὐρανὸ καὶ στή γῆ εἶναι ἔργα δικά του καὶ ἔκφραση τῆς ἀγάπης Του πρὸς τὸν ἄνθρωπο.

Ὁ Χριστὸς μας ὑπέφερε καὶ ἀπέθανε γιὰ μᾶς καὶ ἔτσι μᾶς ἐξηγόρασε ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, τὸν διάβολο, τὸν θάνατο, τὸν ἄδη. Κατέβηκε στὸν ἁμαρτωλὸ κόσμο, πρὸς Χάρη μας, γιὰ νὰ μᾶς σώσει πού εἴμασταν πρόβατα ἀπολωλῶτα.

Ὁ Θεὸς εἶναι ὁ προνοητὴς μας. Προνοεῖ καὶ φροντίζει γιὰ μᾶς. Νὰ Τὸν δοξάζουμε γιὰ τὴν καθημερινή τροφή, τὰ ἐνδύματά μας, τὸ σπίτι μας. Μᾶς δίνει τὸν ἥλιο, τὸ φεγγάρι καὶ τὰ ἄστρα πού μᾶς φωτίζουν. Τὸ ὄξυγόνο Του μᾶς κρατᾷ στή ζωή. Μέ λίγα λόγια ἀπὸ τὴν ἀγάπη καὶ τὰ ἀγαθὰ Του ἐξαρτώμεθα. Χωρὶς αὐτὰ οὔτε στιγμή δέν μποροῦμε νὰ ζήσουμε. Πῶς εἶναι δυνατόν λοιπὸν νὰ μὴν ἀγαπήσουμε καὶ ἐμεῖς τέτοιον εὐεργέτη; Κάθε ἄνθρωπο εὐεργέτη μας τὸν ἀγαπᾶμε. Πόσο περισσότερο πρέπει νὰ ἀγαπᾶμε τὸν εὐεργέτη Θεὸ στὸν ὁποῖο ἀνήκουν ὅλα, καὶ ὁ ἑαυτὸς μας καὶ ὅ,τι ἔχουμε. Ὅλη ἡ δημιουργία καὶ ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος εἶναι ποίημα τοῦ Θεοῦ.

Ὅποιος ἀγαπᾷ εἰλικρινὰ τὸν Θεὸ προσπαθεῖ νὰ φυλάγεται ἀπ' ὅσα δέν ἀρέσουν σ' Ἐκεῖνον καὶ ἀγωνίζεται νὰ ἐφαρμόζει ὅσα Ἐκεῖνος ἀγαπᾷ. Φανερὸ δεῖγμα τῆς ἀγάπης μας πρὸς τὸν Θεὸ εἶναι ἡ χαρὰ τῆς καρδιάς μας. Γιατί εἶναι φυσικὸ νὰ αἰσθανόμαστε χαρὰ γιὰ ὅ,τι ἀγαπᾶμε. Ἔτσι καὶ ἡ ἀγάπη μας πρὸς τὸν Θεὸ, χωρὶς τὴν Χαρὰ δέν μπορεῖ νὰ νοηθεῖ. Ὅποιος ἀγαπᾷ πραγματικά τὸν Θεὸ, Τὸν ἔχει ἀδιάκοπα στήν μνήμη του. Ἄς Τὸν ἀγαπήσουμε ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς μας καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας μας. Ἐμεῖς θὰ εἴμαστε οἱ κερδισμένοι καὶ σ' αὐτὴ τὴ ζωή, ἀλλὰ περισσότερο στήν αἰωνιότητα.

Σπορά του χθές...

Ἄρχιμ. Πορφυρίου Κονίδη,
Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίων Ἀναργύρων Πάρνωνος

Ἰσχυριζόμαστε ὅτι αὐτὰ ποῦ σήμερα συμβαίνουν, συνθέτοντας ὅλο καὶ πιὸ ζοφερὴ τὴν εἰκόνα τῆς ἐποχῆς μας καὶ καταθλίβοντας τὶς μέρες μας σὲ κάθε ἐπίπεδο, εἶναι ἀποτέλεσμα κακῶν χειρισμῶν κάποιων ἀνθρώπων. Αὐτό, ὅμως, εἶναι ἐν μέρει σωστὸ διότι ἡ ἀπολυτοποίηση αὐτῆς τῆς θέσης ὀδηγεῖ σὲ ἐσφαλμένα συμπεράσματα καὶ στὴν ἀσυνείδητη ἀπνευχοποίηση τῶν βασικῶν (σὺν)ἐνόχων, δηλαδὴ ὅλων ἡμῶν. Ἡ ἐποχὴ μᾶς εἶναι δική μας κατὰ κτησὴ καὶ δημιουργία, δική μας εὐθύνη καὶ διαχείριση, δική μας λογοδοσία καὶ δική μας, ἂν θέλετε, ἀλαζονεία, μὰ πάνω ἀπ' ὅλα δική μας παιδεία. Ὁ κάθε πολιτισμὸς, ἀναφέρει ὁ Ὁσβαλντ Σπένγκλερ, εἶναι τὸ ἀναπόφευκτο πεπρωμένο μᾶς συγκεκριμένης παιδείας. Καὶ ὁ λόγος αὐτὸς γεννᾷ διάφορα ἐρωτήματα... Ποιὰ εἶναι αὐτὴ ἡ παιδεία ποῦ δεχθήκαμε, ἀλλὰ καὶ προσφέρουμε; Ποιὲς εἶναι αὐτὲς οἱ προϋποθέσεις ποῦ δημιουργήσαμε γιὰ ἕναν κόσμο ποιοτικὰ καλύτερο; Τί κάναμε ἐμεῖς, ὁ καθένας προσωπικά, ἀλλὰ καὶ ὡς κοινωνικὸ σύνολο, ὥστε νὰ διαμορφώσουμε ἕνα πνευματικὰ υπεύθυνο, βιώσιμο καὶ παραγωγικὸ κοινωνικὸ μοντέλο; Οἱ ἀπαντήσεις ποῦ μπορεῖ νὰ δώσει ὁ καθένας εἶναι πολλές. Τὸ σημαντικὸ εἶναι κατὰ πόσον ἀντιπροσπεύουν τὴν ἐσωτερικὴ πραγματικότητα τοῦ καθενὸς καὶ ὄχι τὴν πραγματικότητα ἐνὸς φαίνεσθαι. Πάντως

σὲ αὐτὸν τὸν σύγχρονο τρόπο ζωῆς, σὲ αὐτὴ τὴ νέα πραγματικότητα ποῦ ζοῦμε ἢ καὶ θὰ κληθοῦμε νὰ ζήσουμε δὲν κάνουμε τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὸ νὰ θερίζουμε σήμερα ὅ,τι σπείραμε χθές. Ἄς δοῦμε κατὰ πρόσωπο τὴν ἀλήθεια καὶ ἄς ἀφήσουμε τὶς πανέξυπνες ὄντολογικὲς ἀναλύσεις, τοὺς ἀφορισμοὺς καὶ τὰ ἀναθέματα. Δυστυχῶς γιὰ μᾶς *finita la musica passata la festa*, ἡ μουσικὴ τελείωσε, ἡ γιορτὴ ἔληξε. Μὲ λίγα λόγια οἱ δικαιολογίες ἐξέλειπαν, ὥρα γιὰ ἀνάληψη εὐθυνῶν.

Ἔχουμε, ἄραγε, ἀναρωτηθεῖ σοβαρὰ ποιὸς ἔχει προετοιμάσει, ποιὸς τροφοδοτοῦσε καὶ ἀκόμη τροφοδοτεῖ ὅλα αὐτὰ τὰ συμπτώματα τῆς προσωπικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀνισορροπίας ποῦ σήμερα ταλανίζει ὅλους μας; Ποιὸς εὐθύνεται γιὰ τὸν ἐκμηδενισμὸ ὅλων των ἀξιακῶν προϋποθέσεων ποῦ συντηροῦσαν μιὰ μακραίωνη καὶ δοκιμασμένη Παράδοση συντελώντας στὴ διατήρηση τῆς κοινωνικῆς καὶ ψυχικῆς μας υγείας; Ἔχουμε, ἄραγε, καθίσει νὰ σκεφτοῦμε, ὥστε νὰ δώσουμε μιὰ υπεύθυνη ἀπάντηση στὸ ἐρώτημα ποιὸς εἶχε κάνει κανόνα καὶ ρυθμὸ ζωῆς τὴν καθολικὴ ἀσυδοσία καὶ ποιὸς εἶχε θεοποιήσει μέσα του τὸν ἀτομικισμὸ; Ἄραγε ἀναλογιστήκαμε ποιὸι καὶ πόσοι ἦταν ἐκεῖνοι ποῦ δὲν ἐφάρμοζαν τὴν μακιαβελικὴ ἀρχή, ὁ σκοπὸς ἀγιάζει τὰ μέσα; Ποιὸς ἔδιωξε τὸν σεβασμὸ καὶ τὴν

πίστη στον Θεό όχι μόνο από τα σχολικά βιβλία και τις τάξεις, αλλά κυρίως από την κοινωνία, την οικογενειακή έστία και την έσωτερική ζωή μας; Ποιός τὰ προετοίμασε όλα αυτά; Η εποχή μας με τις κοινωνικές εξελίξεις και ανακατατάξεις, απαντάμε οί περισσότεροι, φανερώνοντας την άγνοια ότι ή εποχή μᾶς εἴμαστε ἑμεῖς. Ἐμεῖς εἴμαστε τὰ διαμορφωμένα ἐποχικά παράγωγα, τὰ μαζικά προϊόντα ἀπό τις ζυμώσεις διαφόρων σκοπιμοτήτων και ιδεολογιῶν, οί ὁποῖες μᾶς κατάντησαν ἔτσι... Ἐχουμε, λοιπόν, ἀκέραιη τὴν εὐθύνη τῆς κατάστασης ποῦ ἑμεῖς ἀνεχθήκαμε, διαμορφώσαμε και τώρα βιώνουμε... Ἐχουμε ἀκέραιη τὴν εὐθύνη τῆς κατάστασης ποῦ τώρα με περισσὸ θράσος καταδικάζουμε και ἐξορκίζουμε... Ἐχουμε ἀκέραιη τὴν εὐθύνη τῆς κατάστασης ποῦ τώρα με ἀναγκασμένη ὑποκρισία στηλιτεύουμε και, πάλι, με συμφεροντολογική ὑποκρισία συντηροῦμε ἀσύστολα και δουλικά ὑπηρετοῦμε...

Και ἀναρωτιέται κανείς: Ὑπάρχει λύση και τρόπος ἀναστροφῆς τῶν γεγονότων ἢ πήραμε φόρα για τὴν κατηφόρα; Ὑπάρχει... μὰ τώρα πιά εἶναι πέρα ἀπὸ τις δυνάμεις μας... Εἶναι ἔξω ἀπὸ τις προσφερόμενες λύσεις τῶν διαφόρων ιδεολογιῶν. Δὲν σχετίζεται με κανένα εἶδος δουλικῶν δεσμεύσεων σὲ ἀνθρώπινες ἀβέβαιες και ἀτελεῖς δυνάμεις. Ὅπου γὰρ βούλεται Θεὸς νικάται φύσεως τάξις. Μποροῦμε νὰ ἔχουμε, ἐὰν τὸ θελήσουμε, βοηθό, σκεπαστῆ και ὑπερασπιστῆ τῆ μεγαλύτερη ἀληθινή δύναμη ποῦ διαθέτουμε ὡς λογικά ὄντα και ποῦ δὲν πρόκειται ποτὲ νὰ

μᾶς προδώσει. Τὸν ἴδιο τὸν Θεὸ και τὴ διδασκαλία Του. Ἐπομένως, ἐὰν ὅλα τα ἀνωτέρω ἐρωτήματα ἀπαντηθοῦν με βάση τὴν ἀπροκατάληπτη κοινὴ λογική τότε θὰ ἀνακαλύψουμε τὸν πραγματικὸ ἔνοχο, τὴν αἰτία ὅλης αὐτῆς τῆς κατάντιας. Τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ μας... Ἐμεῖς προσωπικά εὐθυνόμαστε για ὅλα αυτά. Ἄλλος περισσότερο, ἄλλος λιγότερο, ἢ οὐσία εἶναι ὅτι ὅλοι φέρουμε τὸ πρῶτο μερίδιο εὐθύνης. Πρέπει νὰ ἀποβάλλουμε τὸ σύνδρομο τῆς ἀπενοχοποίησης τοῦ ἑαυτοῦ μας και τῆς καταδίκης των ἄλλων. Χρειάζεται με παλληκαριά ὁ καθένας νὰ ἀναλάβει τὸ μερίδιο τῆς εὐθύνης ποῦ τοῦ ἀναλογεῖ και νὰ ἀγωνιστεῖ νὰ διορθώσει ὅ,τι μπορεῖ. Και ἐὰν διορθωθοῦμε τότε γύρω μας τὰ πάντα θὰ μεταμορφωθοῦν, θὰ ἀλλάξουν. Ἄλλαξε σὺ και γύρω σου χίλιοι ἄνθρωποι θὰ ἀλλάξουν, συμβούλευε ὁ ἅγιος Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ ἕνα πνευματικὸ τέκνο του, τὸ ὁποῖο παραπονιόταν για ἀνάλογη κοινωνική κατάσταση ποῦ ἐπικρατοῦσε στὴ Ρωσία. Ἡ μικρὰ ζύμη ὅλον το φύραμα ζυμοῖ (Α' Κορ. 5:6) ἐὰν ἀρχίσουμε νὰ σπέρνουμε στὸ δικὸ μας σήμερα και στὸ αὐριανὸ χθές, καρπούς ζωῆς και ἀξιακὲς συμπεριφορές, ἐὰν ἀγωνιστοῦμε φιλότιμα στὸ δικὸ μας σήμερα για τὸ αὐριανὸ χθές και τὸ αἰώνιο... μεθαύριο, τότε νὰ εἴμαστε συνειδητὰ ἡσυχοὶ ὅτι κυοφοροῦμε τὴ μεγαλύτερη ἀλλαγὴ για μία καλύτερη ποιότητα ζωῆς ποῦ θὰ μᾶς ἀποκαταστήσει στὰ μάτια και τὴ ψυχὴ τῶν ἀπογοητευμένων και ἀπέλπιδων νέων του σήμερα. Μιὰ δοκιμὴ ἀξίζει...

Ἄ-τεχνη ζωή

Εὐάγγελου Θεοδώρου
Βιβλιοθηκονόμου

Ἐλεγε κάποιος περὶ τῆς τέχνης καὶ τῶν ἐραστῶν αὐτῆς: «Ἄνθρωπο πού θὰ καταφέρει νὰ γαντζωθεῖ καὶ νὰ δεῖ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ τῆς μάντρας μὴν τὸν φοβᾶσαι...». Τέχνη εἶναι ἡ δημιουργία ἐκ τοῦ μὴ ὄντως εἰς τὸ εἶναι τῶν ἀνθρώπινων αἰσθήσεων. Μουσική, χρώματα, γλυπτική, ἀρχιτεκτονική, φωτογραφία, ποίηση, λογοτεχνία, θέατρο. Αὐτὸ τὸ ἀπροσδιόριστο κάτι πού ἐνυπάρχει στὸν ἄνθρωπο ἄχρονα ὡς δῶρο σπαρμένο ἀπὸ τὸ Θεό, παίρνει μορφή καὶ ὑπάρχει σὲ χῶρο καὶ σὲ χρόνο, μορφοποιώντας τὸ μέχρι πρότινος ἀόρατο καὶ ἀνήκουστο κάλλος τοῦ κόσμου.

Πόσες φορές σταθήκαμε ἔκθαμβοι μπροστά σε μιὰ ἀγιογραφία τοῦ Μανουήλ Πανσέληνου ἢ σε ἓνα ἔργο τοῦ Δομίνικου Θεοτοκόπουλου, πόσες φορές ἀνατριχιάσαμε ἀκούγοντας τὸ Χερουβικὸ ὕμνο σὲ σύνθεση τοῦ Διδασκάλου καὶ συντοπίτη μας Πέτρου ἢ συγκινηθήκαμε ἀκούγοντας ἓνα πένθιμο του Chorin; Τί γαλήνη καὶ ἀνάταση μᾶς ἔχει προσφέρει ἡ θεὰ ἐνὸς ἀρχαίου ἱεροῦ ἢ ἐνὸς τρίκλιτου βυζαντινοῦ ναοῦ, τί φτερουγίσματα κάνει ἡ σκέψη μας ἀκούγοντας τὸν ποιητὴ τῆς

ἐκκλησιαστικῆς ὑμνολογίας νὰ ἀπαγγέλει ὡς ἄλλος ἀρχαῖος ραψωδὸς «Χέρσον ἄβυσσον τόκον πέδον ἥλιος ἐπεπόλευσε ποτέ...»

Δὲν ξέρω πὼς συμπεριφερόταν ὁ κόσμος παλαιότερα. Βλέπω ὅμως τὸν σύγχρονο συνάνθρωπό μου καὶ θλίβομαι. Ἡ ὑλιστικὴ κοσμοθεωρία πού ξεπέρασε τὶς πολιτικὲς ἀφετηρίες τοῦ προηγούμενου αἰώνα, ἔγινε τρόπος ζωῆς καὶ μέσο ἔκφρασης γιὰ τὸ σύνολο τοῦ δυτικοῦ κυρίως κόσμου. Ἐκανε ὕλη μὲ τὰ μέσα τῆς ἐποχῆς μας τὴν τέχνη, καὶ ἔτσι ἡ μουσικὴ ἐκφυλίστηκε σὲ φτηνὸ τραγουδάκι στὸ youtube καὶ ἡ φωτογραφία κατάντησε μιὰ ἀποτύπωση χωρὶς νόημα, ἀποθηκευμένη κάπου στὸ ἀρχεῖο τοῦ ὑπολογιστή μας.

Μᾶς λείπουν πολὺ τὰ τελευταῖα χρόνια οἱ ἀναφορές. Τὸ νὰ μπορεῖ δηλαδὴ ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀναφέρει τὴν ὕπαρξη του ὀλόκληρη σὲ κάτι πού ξεπερνᾷ τὰ καθημερινὰ μέτρα καὶ μεταβάλλει τὸ χρόνο καὶ τὸ χῶρο ἀνάλογα μὲ τὴ δυναμικὴ καὶ τὴν ἔνταση τῆς ἀναφορᾶς. Προσπαθῶ μάταια νὰ φαντασθῶ τὸν Λακεδαιμόνιο Πέτρο νὰ συνθέτει τὰ

άπαράμιλλα έργα του, μεταφέροντας ολόκληρη την ύπαρξή του σε ένα κομμάτι χαρτί περιμένοντας υπομονετικά κάποια ανθρώπινη φωνή να δώσει υπόσταση στις διέσεις, τις ύφέσεις, στη σπάθη και στο κλιτόν...

Η τέχνη ξεπερνά την οικονομική κρίση, νικά την μελαγχολία, προσφέρει ανακούφιση στον πόνο, προτείνει διεξόδους στα λογικά αδιέξοδα, ψυχ-άγωγεί στο Θείο τον όλο άνθρωπο, μηνύει τη χαρά του κόσμου στις καρδιές των θλιβομένων, μεσολαβεῖ μεταξύ τῆς δημιουργίας και τοῦ Δημιουργοῦ για να ἐπανεέλθει τὸ πρῶτο στὸ ἀρχαῖον του κάλλος...

Ἡ συνειδητοποίηση τῆς γύμνιας στὴν ὁποία μᾶς ὀδηγεῖ ἡ ἔλλειψη χρημάτων, εἶναι εὐκαιρία γενικευμένης ἀναθεώρησης καὶ ἐπαναπροσδιορισμοῦ τοῦ «εἶμαι». Ἡ εὐθεία γραμμὴ τῆς ἱστορίας ἀπέδειξε πῶς κανένας λαός, καμία πολιτεία, κανένα πρόσωπο δὲν ξεπέρασε τὰ στενὰ ὄρια τοῦ χρόνου καὶ τοῦ χώρου ζώντας χωρὶς τὴν τέχνη. Καὶ μάλιστα τὴν τέχνη ἐκείνη ποὺ σύμφωνα μὲ τὸν Πλάτωνα οἱ δημιουργοὶ τῆς ἔχουν καθήκον «τὴν τοῦ ἀγαθοῦ εἰκόνα ἦθους ἐμποιεῖν τοῖς ποιήμασιν» καὶ ζητεῖ «τὸ κακὸν τοῦτο καὶ ἀκόλαστον καὶ ἀνελεύθερον καὶ ἄσχημον μήτε ἐν εἰκόσι ζώων μήτε ἐν οἰκοδομήμασι μήτε ἐν ἄλλω

μηδενὶ δημιουργουμένω ἐμποιεῖν,... ἀλλ' ἐκείνους ζητητέον τοὺς δημιουργοὺς τοὺς εὐφυῶς δυναμένους ἰχνεύειν τὴν τοῦ καλοῦ τὲ καὶ εὐσχήμονος φύσιν».

Γράφει Ἀρχιεπίσκοπος Σινὰ Δαμιανός: «Ζοῦμε σὲ μίαν ἐποχὴν συγχύσεως καὶ παρακμῆς, ὅπου τὸ «κακὸν τοῦτο καὶ ἀκόλαστον καὶ ἀνελεύθερον καὶ ἄσχημον» προβάλλεται ὡς πρότυπον ζωῆς καὶ συχνὰ ποδηγετεῖ τὴν Τέχνην ὅχι εἰς τὸ νὰ ἐμπνέει ἀλλὰ εἰς τὸ νὰ προκαλεῖ». Καὶ δυστυχῶς ἡ πρόκληση αὐτὴ ἐκλαμβάνεται ὡς πρόοδος ὀδηγώντας - κρίνοντας ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος - τὸν ἄνθρωπο καὶ τὴν κοινωνία ὀλάκερη κάθε μέρα ὅλο καὶ πιὸ βαθιὰ στὸ τέλμα τοῦ ἀκόλαστου καὶ ἀνελεύθερου καὶ ἄσχημου ἐγῶ μας.

Ἡ ἐποχὴ μας ἀπαιτεῖ ἀπὸ τοὺς δημιουργοὺς καὶ τοὺς ἐραστές τῆς τέχνης μιὰ στροφὴ πρὸς τὸ ἀρχαῖον κάλλος μέσα ἀπὸ τὸ δρόμο τῆς ἀρετῆς. Ἡ κλασσικὴ τέχνη στὶς διάφορες ἐκφράσεις τῆς εἶναι τὸ μόνον ἀσφαλὲς ἐνάρτετο μέσο ποὺ θὰ φέρει τὸ πλάσμα κοντὰ στὸν Πλάστη κάνοντας ἐν-τεχνη ὀλόκληρὴ τὴν ζωὴ μας. Μεταξὺ τοῦ ἀτέχνως ζεῖν ἐπιλέγω τὸ ἐντέχνως ὑπάρχειν ὄχι γιὰ λόγους ψευδοκουλτοῦρας ἀλλὰ ὡς ἀφετηρία ἀνάβασης στὸν Ἀξεπέραστο καὶ Τέλειο Τεχνίτη τοῦ κάλλους Δημιουργοῦ μας...

Ἄρχιμ. Ἀγαθάγγελος Μιχαηλίδης ὁ «Ἀπλοῦς» (1908-1991)

Σεβ. Μητροπολίτου Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Εὐσταθίου

Τὸν περασμένο Μάρτιο συμπληρώθηκαν εἴκοσι χρόνια ἀπὸ τὴν ἐκδημία τοῦ Γέροντα Ἀγαθαγγέλου. Τὰ χρόνια εἶναι πολλά, ὅμως σ'αὐτοὺς ποὺ τὸν ἐγνώρισαν ἀπὸ κοντὰ καὶ ιδιαίτερα σὰ πνευματικά του παιδιά τὸ χρονικὸ αὐτὸ διάστημα φαίνεται σὰν μιὰ ἡμέρα ἀφοῦ εἶναι ἔντονη ἡ παρουσία του στὴ ζωὴ τους.

Δὲν ὑπάρχει ἡμέρα ποὺ νὰ μὴ τὸν φέρνουμε παρόντα. Δὲν ὑπάρχει στιγμή ποὺ τὴν χρησιμοποιοῦμε σὰν εὐκαιρία γιὰ νὰ σκεφθοῦμε τί θὰ ἔλεγε ἢ τί θὰ ἔκανε ὁ Γέροντας ἂν ἦταν σωματικὰ παρών. Ἔτσι προσφέρετε καὶ παρηγοριὰ σὲ ἐκείνους ποὺ τὸν εἶχαν διακριτικὸ πνευματικὸ πατέρα, σύμβουλο καὶ βοηθό, χειραγωγὸ καὶ δάσκαλο στὸ δύσκολο δρόμο τῆς ζωῆς τους.

Σήμερα στὴν στήλη αὐτὴ τοῦ περιοδικοῦ μας ποὺ εἶναι ἀφιερωμένη στὶς σύγχρονες πατερικὲς μορφές θὰ χαράξουμε λίγες σκέψεις μὲ τὴν ἐπίγνωση ὅτι δὲν μπορούμε νὰ ἐπαινέσουμε ἐπάξια μὲ λόγια, ἐκείνον ποὺ

Ἀρχιμ. Ἀγαθάγγελος Μιχαηλίδης ὁ «Ἀπλοῦς»

διακρίθηκε στὴ ζωὴ του μὲ ἔργα.

Ὁ Γέροντας ἔζησε στὴν ἐπὶ γῆς στρατευομένη Ἐκκλησία 83 χρόνια καὶ ἡ ζωὴ του ἀπὸ τότε ποὺ γεννήθηκε ἦταν πολυσήμαντη.

Ἐγεννήθηκε στὴν Καισάρεια τῆς Καππαδοκίας τὸ 1908 στὴν πατρίδα τοῦ Μεγάλου Βασιλείου ποὺ ιδιαίτερα ἀγαποῦσε καὶ εὐλαβεῖτο.

Στὴν τρυφερὴ ἡλικία τῶν 14 ἐτῶν ἦλθε στὴν Θεσσαλονίκη μετὰ τὴν

Μικρασιατικὴ

καταστροφὴ τὸ 1922 πρόσφυγας μαζί μὲ τὴν χήρα μητέρα του καὶ τὶς δύο ἀδελφές του. Ἀπερίγραπτα ταβάνά του, ἡ φτώχεια του ἀνάμεσα σ'ἕνα καταυλισμὸ ὁμοιοπαθῶν πονεμένων καὶ ξεριζωμένων ἀπὸ τὶς πατρογονικὲς ἐστίες τους συμπατριωτῶν του. Γιὰ νὰ εἶναι χρήσιμος στὴν οἰκογένειά του ποὺ εἶχε στερηθεῖ τὸν προστάτη της ἀπὸ πολὺ ἔνωρίς, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ ζήσει ὁ ἴδιος ἔγινε βοηθὸς σὲ ἕνα τσαγκάρικο καὶ ἔτσι ἀφ' ἑνὸς ἀξιοποιοῦσε τὸν χρόνο του καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐξοικονομοῦσε ἕνα μικρὸ ποσὸ γιὰ τὶς ἀνάγκες τῆς οἰκογενείας του.

Από μικρός έμαθε να βγάζει με την τιμότητα και τον ιδρώτα του το ψωμί του γι' αυτό αγάπησε πολύ την δουλειά και τους εργαζομένους καθόλη την διάρκεια της ζωής του. Έμαθε ακόμη και αργότερα έδιδασκε τα παιδιά στο Κατηχητικό Σχολείο, ότι «όποιος εργάζεται δεν περιεργάζεται» και ότι «όποιος δεν έχει δουλειά του βρίσκει ο Σατανάς απασχόληση».

Όμως ο πόθος του για μάθηση και η αγάπη του για την ιερωσύνη της οποίας την κλίση ένοιωσε από μικρός του δημιουργούσε πόνο, λαχτάρα, παράπονο, που κατέληγαν όλα αυτά σε θερμή προσευχή και ικεσία προς τον Φιλάνθρωπο και Πανάγαθο Θεό. «*Θεέ μου βοήθησε με να μάθω γράμματα να διαβάζω το Ευαγγέλιό σου την Αγία Γραφή, τους βίους των αγίων της Έκκλησίας μας, τα ιερά κείμενα των αγίων Πατέρων. Αξίωσε με να γίνω λειτουργός σου σ' ένα επίγειο θυσιαστήριο, ως είναι το πιο μικρό και το πιο φτωχό...*».

Η φιλομάθειά του αφ' ενός και αφ' άλλου ο ζήλος και ο πόθος της Ιερωσύνης τον οδήγησε σε ενέργεια πρωτότυπη και συγκλονιστική.

Όλες τις πιο πάνω σκέψεις του τις έκανε έπιστολή που έγραψε με τα λίγα γράμματα που ήξευρε και την έμούσκεψε με τα θερμά δάκρυά του. Την έπιστολή αυτή την απήυθυσε στην Παναγία την Πορταΐτισσα του Αγίου Όρους στην οποία είχε μεγάλη αγάπη και ευλάβεια, γιατί οι ξεριζωμένοι πρόσφυγες εύρισκαν κοντά της την παρηγοριά αφού ήταν Μητέρα του πόνου και είχαν διαβάσει ή ακούσει πολλές θαυματουργικές επεμβάσεις της.

Έψαχνε να βρει τρόπο για να στείλει την έπιστολή στην Μονή Ίβήρων γιατί δεν είχε

ούτε τα είσητήρια για να φθάσει εκεί ο ίδιος προσκυνητής όπως πολύ το ήθελε.

Μια ημέρα έμαθε ότι ένας συμπατριώτης του παπλωματάς θα έπηγαινε στο Άγιο Όρος για παραγγελίες και θα περνούσε και από την Μονή Ίβήρων. Τότε ο μικρός Άθανάσιος τρέχει κοντά του και τον παρακαλεί, «*Πάρε σε παρακαλώ αυτό το Γράμμα και όταν θα πās στη Μονή Ίβήρων να το διαβάσεις μπροστά στη Θαυματουργική Εικόνα της Πορταΐτισσας*». Εκείνος έφάνηκε πρόθυμος χωρίς να δείξει και την περιέργειά του. Όταν έφθασε στην Μονή, έζήτησε να προσκυνήσει την Εικόνα της Πορταΐτισσας για λογαριασμό του και για να εκτελέσει την υπόσχεση που έδωκε στον μικρό Άθανάσιο. Άνοιξε το γράμμα και άρχισε να διαβάζει «*Καλή μου Παναγία, Μητέρα του Κυρίου μας και δική μας Μητέρα, Σὺ πού εἶσαι στοργική ἀλλὰ καὶ πονεμένη, Σὺ πού εἶσαι τὸ καταφύγιο ὄλων των ἀνθρώπων, Σὺ πού κανενὸς ἀνθρώπου δὲν παραβλέπεις τὸ αἴτημα καὶ ἐνεργεῖς ἀμέσως καὶ γιὰ τὸ καλὸ ἐκείνου πού σε παρακαλεῖ, ἄκουσε καὶ τὴ δική μου προσευχή. Βγαίνει ἀπὸ τὰ βάθη τῆς παιδικῆς μου ψυχῆς. Εἶμαι φτωχὸ καὶ ὀρφανὸ παιδί. Ἐχασα τὸν πατέρα μου, τὸ σπίτι μας, τὴ πατρίδα μας... Θέλω νὰ σπουδάσω. Νὰ μάθω γράμματα καὶ τοῦ Θεοῦ τὰ πράγματα. Θέλω νὰ γίνω ἱερέας μὰ δὲν ἔχω τὰ μέσα. Βοήθησε, Σὺ πού γνωρίζεις ἀνθρώπους καὶ τρόπους...*». Καὶ τελείωνε μετὴ συγκλονιστικῆς φράσης «*Σὺ εἶσαι Μητέρα στοργική. Ἀπὸ ἐσένα περιμένω τὴ συμπαράσταση*».

Τοῦ παπλωματὰ τὰ μάτια καθόλη την διάρκεια της ἀναγνώσεως εἶχαν γίνει βρῦσες. Διηγῆθηκε τὸ περιστατικὸ στοὺς πατέρες τῆς Μονῆς καὶ ὁ εὐρισκόμενος ἐκεῖ

ἀπεσταλμένος τῆς Μονῆς Ξενοφώντος για ὑπόθεση τῆς Μονῆς του ἀνέλαβε νὰ τοῦ ἐξασφαλίσει ὅλα τα ἀπαραίτητα προκειμένου νὰ φοιτήσῃ στὴν Ἀθωνιάδα καὶ νὰ διευκολυνθεῖ μὲ ὑποτροφία πού θὰ τοῦ ἔδιδε ἡ Μονὴ μέχρι νὰ χειροτονηθεῖ Διάκονος.

Ἄραγε νὰ εἶχε διαβάσει τὸ σχεδὸν παρόμοιο περιστατικὸ ποῦ συνέβη μὲ τὸν ἅγιο Νεκτάριο; Ἄραγε νὰ εἶχε ἀκούσει ὅτι καὶ ἐκεῖνος εἶχε στείλει γράμμα «στὸν Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν εἰς τὸν οὐρανόν;» Ὅπως καὶ ἂν εἶχε τὸ πράγμα οἱ ἅγιοι μοιάζουν σὲ πολλὰ ἢ καὶ σὲ ὅλα.

Μὲ αὐτὸ τὸ θαυμαστὸ τρόπο ξεκίνησε τὴν εὐλογημένη σταδιοδρομία του καὶ κατέγραψε χρυσὲς σελίδες στὸ βιβλίον τῆς ζωῆς του.

Σὲ ἡλικία 21 ἐτῶν ἔγινε Μοναχὸς μὲ τὸ ὄνομα Ἀγαθάγγελος στὴν Μονὴ Ξενοφώντος καὶ Διάκονος. Μετὰ τὴν φοίτησή του στὴν Ἀθωνιάδα ἦλθε στὴν Ἀθήνα σὲ δύσκολους καιροὺς, πού τοὺς τρέμει ὁ λογισμὸς καὶ ἐσπούδασε τὴν Θεολογία στὸ Πανεπιστήμιον ἐνῶ ταυτόχρονα ὑπηρετοῦσε ὡς Διάκονος στὸν Ἱερὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἄρεσπαγίτου.

Στὴν συνέχεια ὁ πανέξυπνος καὶ δραστήριος Μητροπολίτης Μεσσηνιαίας Χρυσόστομος (Δασκαλάκης) τὸν ἐπῆρε στὴν Καλαμάτα καὶ ἀφοῦ τὸν χειροτόνησε Πρεσβύτερο, τὸν διόρισε Γενικὸν Ἀρχιερατικὸν Ἐπίτροπο στὴν ἀρχὴ καὶ Πρωτοσύγκελλο στὴ συνέχεια τῆς Μητροπόλεως Μεσσηνιαίας καὶ Ἐφημέριο στὸν Ἱερὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου Καλαμάτας.

Ἐκεῖ, στὴν Μητρόπολη Μεσσηνιαίας ὑπηρετήσε ὡς Πρωτοσύγκελλος καὶ Ἠγούμενος ἐπὶ 23 ἔτη καὶ ἐν συνεχείᾳ προσελήφθη ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν

Ἱερωνύμου τοῦ Α΄ ὡς Ἠγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πεντέλης καὶ ἐφημέριος κατ' ἀρχὴν τοῦ Ἁγίου Νικολάου Χαλανδρίου καὶ ἐν συνεχείᾳ καὶ μέχρι τὸ τέλος τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας του εἰς τὸν Ἱερὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Λουκᾶ Πατησίων.

Μετὰ τὴν συνταξιοδότησή του ἀπεσύρθη καὶ ἐγκαταβίωσε στὴν Ἱερὰ Μονὴ Καλαμίου Ἀργολίδος καὶ ἐδοκίμασε τὸν σεβασμὸ καὶ τὶς περιποιήσεις καὶ ἐξυπηρετήσεις τῆς σεβαστῆς Γερόντισσας Μελάνης πού εἶχε χρηματίσει πνευματικὸ του τέκνο καὶ ὄλης τῆς Ἀδελφότητος ὅπως προηγουμένως εἶχε δεχθεῖ τὴν συμπαράσταση σ' ὅλες τὶς ἐκφάνσεις τῆς γεροντικῆς ἡλικίας του τῶν πνευματικῶν του παιδιῶν πού ἐθυσίασαν καὶ τὴν ἐπαγγελματικὴ σταδιοδρομία τοὺς, ὅπως ἡ κ. Ἰωάννα Μαρκοπούλου για νὰ μὴ λείψει τίποτε στὸ Γέροντα.

Καὶ ἐκεῖνος πού ποτὲ δὲν ἔδωσε σημασία στὸν ἑαυτὸ του καὶ ἔζησε μὲ χαρακτηριστικὴ ἀπλότητα καὶ μὲ σύνθημά του «ὅλα για τοὺς ἄλλους, τίποτε ἢ ἐλάχιστα για τὸν ἑαυτὸ μου», εὐρῆκε ἀνταπόδοση ἀπὸ αὐτὴ τὴ ζωὴ. Ἀκόμη ὁ οἰκεῖος Ἱεράρχης Ἀργολίδος Ἰάκωβος καὶ τὰ πνευματικά του παιδιὰ τοῦ προσέφεραν ὅτι μποροῦσαν, ὅτι ἐπιθυμοῦσε, ὅτι τοῦ ἔπρεπε. Συνεχεῖς ἀκολουθίες, ψαλμωδίες, Θεία Λειτουργία, Θεία κοινωνία.

Ἦταν ἄνθρωπος τῆς ἀγάπης, τῆς δραστηριότητος τῆς καλωσύνης καὶ τῆς ἀπλότητος. Ὁ χαρακτηρισμὸς «Ἄπλοῦς» ἐκφράζει τὴν πραγματικότητα. Γιατί ὁ Γέροντας ἦταν ἀπλοῦς στὴν γνώμη, ἀπλοῦς στὸν διάλογο, ἀπλοῦς στὸ κήρυγμα, ἀπλοῦς καὶ στὰ γραπτὰ κείμενα. Ὁ χαρακτηρισμὸς ἀπλοῦς ἔχει σχέση καὶ μὲ τὴ λιτότητα καὶ μὲ τὸν τρόπο τῆς ζωῆς, μὲ

τήν παντελή απουσία της πολυτέλειας και της σπατάλης. Δηλώνει ακόμη την ειλικρίνεια στις σχέσεις με τους συνανθρώπους, τὸ ἄδολο τῆς ψυχῆς ἀκριβῶς ὅπως θέλει τὸν ἀποστολικὸ ἄνδρα ὁ Μέγας Ἀθανάσιος «*ἄδολος καὶ ἀπλοῦς ἐστὶν ὁ τῶν ἀποστολικῶν ἀνδρῶν τρόπος*».

Ὁ Σεβαστὸς μας Γέροντας γιὰ 61 ὀλόκληρα χρόνια πού ἔφερε τὸ τιμημένο ράσο ἔζησε ζωὴ ἀνεπίληπτη καὶ ἄφησε δυνατὸ παράδειγμα ἀφοσιώσεως στὰ ἱερατικά του καθήκοντα πού ἐπετέλεσε με σπουδὴ καὶ ζῆλο ἀξιοθαύμαστο.

Ὡς ἄγαμος κληρικὸς φεύγοντας ἀπὸ τὸν μάταιο κόσμο ἄφησε μόνο τὴν εὐχὴ του στοὺς στενοὺς συγγενεῖς του, ἐνῶ ὅλο το μισθὸ ἢ τὴ σύνταξή του ἢ ὅτι ἄλλο τοῦ ἐμπιστεύθηκαν τὰ πνευματικά του παιδιὰ ἢ οἱ συνεργάτες του τὰ ἐπέδουσε στὴν θε-ἀρεστη φιλανθρωπία, τὸ ἐφάπαξ ὀλόκληρο ἔδωκε σὲ ὀρφανὰ κορίτσια προκειμένου νὰ βοηθήσει στὰ ἔξοδα τοῦ γάμου τους. Το σύνθημα του ἦταν «*τίς ἀσθενεῖ καὶ οὐκ ἀσθενῶ; Τίς σκανδαλίζεται καὶ οὐχ ἐγὼ πυροῦμαι*».

Ἡ προσφορά του στὸν τομέα τῆς φιλανθρωπίας καὶ τῆς συμμετοχῆς του στὸν πόνο καὶ στὴ δοκιμασία τῶν συνανθρώπων του, εἴτε αὐτοὶ ἦταν ἐνορίτες του, εἴτε οἱ διερχόμενοι ἀπὸ τὸ γραφεῖο του ἢ ἀπὸ τὸ ἀπέριττο καὶ μόνο γιὰ ἀσκητὲς κελλί του, δὲν ἦταν μόνο συνεχῆς ἀλλὰ καὶ πρωτότυπη καὶ πρωτόγνωρη.

Ὁ λόγος τῆς Ἁγίας Γραφῆς «*Μακάριος ὁ ἀνὴρ ὁ ἐλεῶν ὅλην τὴν ἡμέραν*» εἶχε τὴν πλήρη ἐφαρμογὴ του στὴν ζωὴ τοῦ ἁγίου Γέροντα.

Ἀλλὰ καὶ πρωτοτυπία εἶχαν οἱ φιλάνθρωποι ἐνέργειές του, ἀφοῦ ἡ ἀγάπη εἶναι ἐφευρετικὴ κατὰ τὸν Ἱερὸ Χρυσόστομο.

Καὶ γιὰ ν' ἀποδειχθεῖ τοῦ λόγου τὸ ἀσφαλὲς περιορίζομαι ν' ἀναφέρω δύο περιστατικά πού τὰ ἔζησα ἀπὸ κοντά.

Ὅταν κάποια ἡμέρα ἐπληροφορήθηκε ὅτι κατέληξε τὸ ἄλογο ἐνὸς ἐνορίτη του πού τὸ χρησιμοποιοῦσε γιὰ μεταφορὰ ἐμπορευμάτων καὶ ἄλλων ἀντικειμένων καὶ συντηροῦσε μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο τὴν ὑπερπολύτεκνη οἰκογένειά του, ἐπῆγε στὸ σπίτι τὴν ἴδια τὴν ἡμέρα. Στοὺς «πενθοῦντες» καὶ «ὄδυρομένους» ἀνεκοίνωσε τὴν εὐχάριστη εἶδηση «*Ἐ παιδιὰ μου, σὲ μισῆ ὥρα ἀπ' ἐξω ἀπὸ τὸ σπίτι σας θὰ εὐρίσκεται ἓνα ἄλογο νέο καὶ πιὸ γερό γιὰ τίς δουλειές σας*». Εἶχε σπεύσει ὁ ἴδιος καὶ τὸ ἀγόρασε καταβάλλοντας καὶ προκαταβάλλοντας τὸν μισθὸ του.

Ὅταν πάλι σὲ μιὰ περιοχὴ τῆς Μεσσηνίας ἢ φωτιὰ κατέστρεψε σπίτι καὶ ἔκαψε δένδρα καὶ μάλιστα ἐλιές καὶ οἱ ἄνθρωποι ἦταν καταπικραμένοι ἀφοῦ τὰ ἔχασαν ὅλα σὲ μιὰ στιγμή, ὁ Παππούλης τοὺς στήριξε μὲ τὸ καρδιακὸ κήρυγμα μὲ τὴν Ἱερὴ Παράκληση πού ἔψαλε στὸ χωριὸ τους καὶ μὲ μιὰ κασίκα γαλακτοφόρα τὴν ὁποία ἀγόρασε καὶ ἔδωσε σὲ μιὰ οἰκογένεια μὲ 6 παιδιὰ ἐξασφαλίζοντας τὸ γάλα τους.

Ὁ ἁγιασμένος πνευματικὸς μας πατέρας ξεκούρασε κάτω ἀπὸ τὸ πετραχήλι τοῦ ἑκατοντάδες καὶ χιλιάδες ἀνθρώπους καὶ τοὺς ἔδειξε τὸν ἴσιο δρόμο μὲ πολλὴ ἀγάπη καὶ μὲ χαρακτηριστικὴ διάκριση, χρησιμοποιώντας περισσότερο ἐπιείκεια, γιὰ τὴν ὁποία εἶχε κατηγορηθεῖ καὶ λιγότερο τὴν αὐστηρότητα πού κάποτε σκληρύνει τὸν ἄνθρωπο.

Ἦταν φιλακόλουθος περισσότερο καὶ ἀπὸ ἐκείνους πού ζοῦν στὰ Μοναστήρια ἀφοῦ οὐδέποτε ἐκοιμήθη τὸ βράδυ χωρὶς Ἑσπερινὸ καὶ χωρὶς τὸ Ἀπόδειπνο

ἀκόμη καὶ τότε πού γύριζε ἀπὸ θερινές ἢ χειμερινές περιοδεῖες κατάκοπος.

Ἀξιοθαύμαστη καὶ ἀξιομίμητη ὑπῆρξε καὶ ἡ ἀφοσίωσή του στὴ λειτουργικὴ του ζωὴ. Καθημερινῶς ἐτελοῦσε τὴν θεία λειτουργία ἐκτὸς ἀπὸ τὶς ἡμέρες πού τὸ τυπικὸ τῆς Ἐκκλησίας ὠριζε διαφορετικά. Καὶ αὐτὰ ὅλα, ὄχι μόνο τότε πού ἦταν νέος ἀλλὰ καὶ μέχρι βαθυτάτου γήρατος.

Ὑπῆρξε γεμάτος καλωσύνη καὶ ἀνεξικακὸς πρὸς κληρικούς καὶ λαϊκούς, Ἦπτε καὶ ἐκεῖνος πολλὰ πικρὰ ποτήρια ἀχαριστίας καὶ ἀγνωμοσύνης τότε μάλιστα πού ἐπὶ τετραετίαν ὄλην ἡ Μητρόπολη Μεσσηνίας ἦταν χηρεύουσα καὶ ἡ διοίκησή της εἶχε πέσει στοὺς ὤμους του ἀφοῦ ὁ τοποτηρητὴς Μητροπολίτης Γόρτυνος Εὐστάθιος παρὰ τὴν ἐπιθυμία του καὶ τὶς φιλότιμες προσπάθειές του δὲν ἦταν δυνατὸν νὰ εὐρίσκεται συνεχῶς στὴν Καλαμάτα.

Πάντα γιὰ ὅλους καὶ ιδιαίτερα γι' αὐτοὺς πού τὸν ἐπίκραναν εὕρισκε ἕνα καλὸ λόγο νὰ εἰπεῖ γιὰ νὰ τοὺς δικαιολογήσει καὶ νὰ τοὺς φέρει σὲ μετάνοια.

Ἐδέχθη ταπεινώσεις, παραμερισμοὺς καὶ ἀδικίες χωρὶς νὰ δυσφορεῖ ἢ νὰ ἀγανακτήσει. Τὰ ἀντιμετώπιζε μὲ πατερικὴ καρτερία καὶ ὑπομονὴ καὶ συχνὰ-πυκνὰ ἐπαναλάμβανε «καὶ ἐδῶ παράδεισος καὶ ἐκεῖ παράδεισος δὲν γίνεται. Κάπου πρέπει νὰ ὑπάρχει ἡ κόλαση» καὶ πρόσθετε «τὰ ἀγαθὰ κόποις κτῶνται καὶ πόνοις κατορθοῦνται».

Ἔζησε καθόλη τὴν διάρκειά τῆς ζωῆς του «ὡς ξένος καὶ παρεπήδημος ἐν γῆ ἀλλοτρία» καὶ πιστεύουμε ὅτι ὁ Κύριός μας τὸν ὁποῖον δοξολογοῦσε σὲ κάθε στιγμή τῆς ζωῆς τοῦ μέχρι τὴν τελευταία στιγμή μὲ τὰ χρυσοστομικά λόγια «δόξα τῷ Θεῷ πάν-

των ἕνεκεν» τοῦ ἐχάρισε «τὴν ποθεινὴν πατρίδα» καὶ τοῦ ἱκανοποίησε τὸν ἅγιο πόθο τῆς καρδιάς του, νὰ εἶναι μαζί Του.

«Ἐγεύθη τῶν ἄνω» γι' αὐτὸ «κατεφρόνησε τῶν κάτω». «Ἐπέθανε πρὶν πεθάνει καὶ γι' αὐτὸ δὲν ἐπέθανε ὅταν ἐπέθανε».

Τὰ πνευματικὰ παιδιά του τὸν ἐστερήθηκαν 21 χρόνια τώρα, ἀλλὰ τὸν αἰσθάνονται ὅπως γράψαμε στὴν ἀρχὴ «ὡς παρόντα».

Τὸν παρακαλοῦμε νὰ μᾶς μνημονεύει εἰς «τὸ ὑπερουράνιον καὶ νοερὸν θυσιαστήριον» ὅπου προσεδρεύει μετὰ τῶν ἐκλεκτῶν τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν φίλων «τοῦ ἐσφαγμένου ἀρνίου».

Οἱ ἅγιοι ἄνθρωποι ζοῦν πάντοτε κοντά μας, ἀνάμεσά μας καὶ οἱ εὐρισκόμενοι στὴν ἐπὶ γῆς στρατευομένη Ἐκκλησία καὶ οἱ εὐρισκόμενοι στὴν ἐν οὐρανῶ θριαμβεύουσαν «Συναγωνίζονται» στὶς προσευχές μας. Τῶν ἀνθρώπων τοῦ Θεοῦ τὸ ἅγιο παράδειγμα δὲν σβῆνει ποτέ, οὔτε ὁ λόγος τους λησμονεῖται. «Ἀκούεται πάντοτε ὡς βροντὴ γιὰτὴν ὁ βίος τους ἔλαμπε σὰν ἀστραπὴ» ὅπως ἔλεγε ὁ ἅγιος Γρηγόριος γιὰ τὸν Μέγα Βασίλειο.

Ἔοσοι τὸν ἐγνωρίσαμε εἴμαστε ιδιαίτερα εὐνοημένοι ἀπὸ τὸν Θεό. Ἔοσοι καθοδηγήθηκαμε ἀπὸ τὸν κρυστάλλινο ὀρθόδοξο λόγο του καὶ ἀπὸ τὴν ἐνάρετη βιοτὴ καὶ πολιτεία του. Ἔοσοι ξεκουραστήκαμε καὶ ἐλευθερωθήκαμε κάτω ἀπὸ τὸ ἅγιο πετραχίλι του, πού τὸ ἐτίμησε, ὅπως ἔπρεπε, ἄς ζοῦμε μὲ τὴν γλυκιά ἐλπίδα τῆς συναντήσεώς μας ἐκεῖ «ἔνθα οἱ δίκαιοι ἀναπαύονται», ἀφοῦ ἀκολουθήσουμε τὰ ἴχνη του καὶ τὰ σωτήρια παραγγέλματά του καὶ ζηλέψουμε τὴν ἀγία ζωὴ του πού ὑπῆρξε μιὰ «ἀγία διαμαρτυρία στὴς ἀποστασίας τὸν καιρό».

Γεγονότα - Σχόλια

ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΑΝ ΚΑΙ ΦΕΤΟΣ

ΟΙ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ

Με μεγάλη επιτυχία έληξε και για το φετινό καλοκαίρι η λειτουργία των Κατασκηνώσεων της Ιεράς Μητροπόλεώς μας, οι οποίες λειτούργησαν για δέκατη έκτη συνεχή χρονιά και βρίσκονται στην πανέμορφη τοποθεσία του Ταυγέτου πλησίον της Ιεράς Μονής Παναγίας της Ταυγέτης. Τα δεκαεπτά αυτά χρόνια λειτουργίας των Κατασκηνώσεων στις εγκαταστάσεις του Ταυγέτου, (από το 1995) έχουν φιλοξενηθεί σ' αυτές εκατοντάδες παιδιά, ενώ ένδεικτικό της σωστής εργασίας που γίνεται εκεί, είναι η έντονη και συνεχώς αύξανόμενη ζήτηση που υπάρχει για συμμετοχή όλο και περισσότερων παιδιών.

Φέτος, λειτούργησαν τέσσερις (4) συνολικά Κατασκηνωτικές Περιόδοι, όπου φιλοξενήθηκαν περίπου τετρακόσια (400) παιδιά από όλη την μητροπολιτική μας περιφέρεια, τα οποία είχαν τη δυνατότητα έντελώς ΔΩΡΕΑΝ, να περάσουν δέκα όμορφες ημέρες σε όμορφο φυσικό περιβάλλον συνδυάζοντας την σωματική ξεκούραση, την ψυχαγωγία, την καλή παρέα και την ευχάριστη διάθεση, με την πνευματική έμπειρία και τη συμμετοχή στη μυστηριακή ζωή της Εκκλησίας. Ο Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Ευστάθιος βρέθηκε αρκετές φορές μαζί με τα παιδιά, παρέστη στις Έορτες Λήξεως της κάθε περιόδου και με ιδιαίτερο ζήλο φρόντισε μαζί με τους υπευθύνους των Κατασκηνώσεων, για την άψογη λειτουργία τους. Και στις τέσσερις περιόδους υπηρέτησαν έθελοντικά περίπου 80 στελέχη κάτω από την καθοδήγηση του γενικού υπεύθυνου των Κατασκηνώσεων π. Συμεών Παπαγεωργίου Γενικού Αρχιερατικού Επιτρόπου της Ιεράς Μητροπόλεως. Σημαντική ήταν η υλική βοήθεια, χρηματική αλλά και σε είδη διατροφής για την λειτουργία των Κατασκηνώσεων, που προσέφεραν οι Ένορίες της Ιεράς Μητροπόλεως με την ευθύνη των κατά τόπους Έφημερίων και των Εκκλησιαστικών Συμβουλίων, όπως και οι προσφορές πολλών ιδιωτών και γονέων. Όλα τα στελέχη και τα παιδιά που συμμετείχαν στην Κατασκηνωτική ζωή, ανανέωσαν το ραντεβού τους για το επόμενο καλοκαίρι.

Η ΟΜΟΓΕΝΕΙΑ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΕΚΕΤΑΙ

ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΑΣ

Τα απόδημα παιδιά της ιστορικής Λακωνίας έξακολουθούν ολοπρόθυμα να προσφέρουν την πολύτιμη βοήθειά τους στο πολυδιάστατο έργο της τοπικής μας Έκκλησίας, το οποίο ιδιαίτερα στον τομέα των ευαγών Ίδρυμάτων παρουσιάζει προβλήματα επιβίωσης λόγω της οικονομικής ύφεσης. Έτσι, εκτός των πολλών φιλανθρώπων ομογενών συμπατριωτών μας που έχουν συμπαρασταθεί κατά καιρούς στην Ιερά Μητρόπολή μας, πρόσφατα συνέδραμε μια μεγάλη ομάδα ομογενών με συμβολικά ποσά. Παράλληλα μια ακόμη ομάδα ομογενών προσέφερε ένα σημαντικό ποσό εις μνήμην του Γεωργίου Καλαμαρά. Ευχόμαστε σε όλους τους ομογενείς δωρητές, ο Θεός να τους έπιδραψιλεύει υγεία, μακροήμερευση και επιτυχία σε κάθε προσπάθειά τους προσωπική και οικογενειακή.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΜΑΣ

ΣΤΟΝ ΓΕΝΙΚΟ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Επιδεικνύοντας για μιὰ ακόμη φορά το ενδιαφέρον του για θέματα που απτονται του ιεροῦ κλήρου τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Ευστάθιος ἀπέστειλε ἐπιστολή πρὸς τὸν Γενικὸ Γραμματέα Θρησκευμάτων κ. Γεώργιο Καλαντζή, κατόπιν δηλώσεων τοῦ τελευταίου σχετικά με τὴν διακοπὴ τῆς μισθοδοσίας τοῦ ιεροῦ κλήρου. Ὁ κ. Γενικὸς χαρακτήρισε τὴν διακοπὴ τῆς μισθοδοσίας ὡς «ἀσύμφορη» γιατί θὰ περιοριστεῖ ἡ φιλανθρωπικὴ προσφορὰ τῆς Ἐκκλησίας. Στὴν ἀποψη αὐτὴ ἀπάντησε ἀπὸ μιὰ ἄλλη ὀπτική ὁ Σεβ. Ποιμενάρχης μας ἐπισημαίνοντας στὴν ἐπιστολὴ του μεταξύ ἄλλων τὰ ἑξῆς: «*Τὸ φιλανθρωπικὸ καὶ κοινωνικὸ ἔργο ποὺ ἐπιτελεῖ ἡ Ἐκκλησία μὲ τρόπο ἀξιοθαύμαστο δὲν πρέπει νὰ τὸ συσχετίζουμε μὲ τὴ μισθοδοσία τοῦ κλήρου. Εἶναι δυνατό οἱ κληρικοὶ μας, οἱ γενναῖοι αὐτοὶ συμπαραστάτες στὸν πόνο καὶ στὴ δοκιμασία τοῦ λαοῦ μας, νὰ σκεφτοῦν ἐδκινητικὰ καὶ νὰ ἀποφασίσουν νὰ ἀναστρίψουν τὴν ὅποια προσφορὰ τους, ἐπειδὴ ἡ Πολιτεία μὲ ἐνδεχόμενη –*

ἀχαρκτηρίστη – ἀπόφασή της θά κόψει τόν μισθό τους; Εἶναι δυνατό νά φανταστοῦμε ἕναν πατέρα νά στερεῖ ἀπό τό παιδί του κάθε ὑλική καί ἠθική βοήθεια, ἐπειδή τό παιδί του συμπεριφέρθηκε μέ σκληρότητα ἀπέναντί του; Ἄν αὐτό δέ γίνεται μέ ὅποιοιδήποτε πατέρα καί ὅποιοδήποτε παιδί, ἐκτός ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων, πῶς εἶναι δυνατό νά τό διανοηθεῖ καί νά τό κάνει ἡ πνευματική τροφός τοῦ λαοῦ μας καί στοργική Μητέρα του, ἡ Ἐκκλησία; Τό ἀκόμη χειρότερο εἶναι νά στερήσει ἀπό τά παιδιά της τή συμπαράστασή της χωρίς αὐτά νά φταῖνε σέ τίποτε, γιατί ἡ Πολιτεία ἔδειξε τό σκληρό πρόσωπό της πρὸς τοὺς ἐκπροσώπους τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ κληρικοί μας αὐτά τά ποσά πού διαθέτουν σήμερα γιά τόν λαό μας οὔτε ἐπιθυμοῦν οὔτε μποροῦν νά τά κρατήσουν γιά τόν ἑαυτό τους, ἔστω καί ἂν γίνουν φτωχοί ὅσο καί οἱ πιο φτωχοί τοῦ λαοῦ μας. Κανένας δέ θά τοὺς δικαιολογήσει, ἂν ἀπό αὐτά πού συγκεντρώνουν γιά τοὺς ἄλλους κάποια τά χρησιμοποιήσουν γιά τόν ἑαυτό τους, ἀλλά οὔτε καί οἱ δυνάμενοι θά τά προσφέρουν ὑπὲρ τῶν κληρικῶν μας, γιατί κάποιοι τά κατάφεραν νά δημιουργήσουν ἕνα ἀντικληρικό πνεῦμα στήν ἐποχή μας. Πιέζεσθε ἀσφαλῶς ἀπό πολλούς καί ποικίλους νά κόψετε τόν μισθό τῶν ἱερέων. Αὐτῶν οἱ ὅποιοι εἶναι ἥρωες καί μάρτυρες, γιατί ὑπηρετοῦν τόν λαό μας, καί, ἐνῶ οἱ ἄλλοι παράγοντες ἔχουν ἐγκαταλείψει τόν λαό, μένουν κοντά στόν πόνο του καί στά προβλήματα του, γεγονός πού φαίνεται ἰδιαίτερα στά χωριά καί στήν ἐπαρχία. Αὐτῶν πού εἶναι ἥρωες καί μάρτυρες, διότι ἔχουν πολυτεκες οἰκογένειες οἱ περισσότεροι καί πασχίζουν νά ἀντιμετωπίσουν τίς δυσκολίες μέ ἕναν πενιχρό μισθό, χωρίς νά μποροῦν νά ἐργασθοῦν καί σέ ἄλλη ἐργασία, ἀφοῦ τό ράσο τους τοὺς ἐμποδίζει. Αὐτῶν πού εἶναι στοργικοί πατέρες μέ ὑποχρεώσεις πολλές, ἀφοῦ πρέπει νά φροντίζουν ὄχι μόνο γιά τό ψωμί τῶν παιδιῶν τους, ἀλλά καί γιά τή διατροφή τῶν φτωχῶν, τῶν ἀστέγων καί τῶν παντελῶς ἀναργύρων ἐνοριτῶν τους, στοὺς ὁποίους ἔχουν χρέος νά ἀνοίξουν – καί τό κάνουν – ὄχι μόνο τό πορτοφόλι τους, ἀλλά καί τό σπίτι τους». Κλείνοντας τήν ἐπιστολή τοῦ ὁ Σεβασμιώτατος ἐπεσήμανε ἐπίσης ὅτι ἡ μισθοδοσία τοῦ κληρικῶν γίνεται κατόπιν συμφωνίας μεταξύ Πολιτείας καί Ἐκκλησίας μετὰ τήν παραχώρηση πρὸς τήν Πολιτεία τοῦ 96% τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας.

ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ ΑΓΙΟΥ ΠΑΝΤΕΛΗΜΟΝΟΣ ΑΣΥΛΟΥ ΑΝΙΑΤΩΝ ΣΠΑΡΤΗΣ

Μὲ τὴν πρέπουσα λαμπρότητα τιμήθηκε ὁ Ἅγιος Μεγαλομάρτυρας Παντελεήμων ὁ Θαυματουργὸς στὸν φερώνυμο Ἱδρυματικὸ Ἱερὸ Ναὸ τοῦ Ἀσύλου Ἀνιάτων Σπάρτης. Τὴν παραμονὴ 27 Ἰουλίου ἐ.ε. τελέστηκε ὁ Μέγας Πανηγυρικὸς Ἑσπερινὸς χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Ποιμενάρχου μας κ. Εὐσταθίου καί τὴν συμμετοχὴ τοῦ ἱεροῦ κλήρου τῆς περιοχῆς. Τὴν κυριώνυμο ἡμέρα τελέστηκε ὁ Ὅρθρος καί ἡ Πανηγυρικὴ Ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία ἱεουργοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου μας ὁ ὁποῖος στὴν σύντομη ὁμιλία τοῦ πρὶν τὴν ἀπόλυση ἀπηύθυνε σαφῆ ἔκκληση πρὸς πάσα κατεύθυνση καί κάλεσε ὅλους νά ἀναζητήσουν ἀπὸ τὸ περίσσευμα ἢ τὸ ὑστέρημά τους ἐκεῖνα τὰ ὀλίγα πού μπορεῖ νά στηρίξουν τὴν λειτουργία τοῦ τόσο χρήσιμου Ἱδρύματος γιά τοῦ Χρονίως Πάσχοντες συνανθρώπους μας. Ὁ Μητροπολίτης μας ἐπανεφέρε ἀπὸ ἄμβωνος τὴν ἔκκλησή του σὲ κάθε Λάκωνα γιά «ἕνα εὐρὼ τὴν ἡμέρα». «Ἴσως, εἴτε φανερά συγκινημένος, τότε πού ζήτησα βοήθεια κάποιοι νά παρεξήγησαν τὸ λόγο μου. Θὰ σᾶς πῶ ὁμως τοῦτο: Κάθε καλὸς πατέρας εἶναι ὑποχρεωμένος γιά τὰ παιδιά του, γιά νά ζήσουν, νά πουλήσει ἀκόμα καί τὴν περιουσία του, νά τὴν ὑποθηκεύσει, νά γίνεῖ ἀκόμα καί ζητιάνος...». Ἀναφερόμενος ἀπολογιστικά στοὺς καρπούς τῆς ἐκκλήσεώς του ἀνέφερε ὅτι μέχρι σήμερα δὲν ἐστάθη δυνατόν νά συγκεντρωθοῦν χρήματα γιά τὰ ἔξοδα οὔτε ἐνὸς μήνα λειτουργίας τοῦ Ἀσύλου Ἀνιάτων. Δὲν παρέλειψε ὁμως νά ἀναφερθεῖ σὲ λαμπρὰ παραδείγματα: ἐνὸς φτωχοῦ Ἀγιορείτη μοναχοῦ πού ἀπέστειλε μιὰ πενιχρὴ σύνταξη ἀναπηρίας πολέμου στὸ Ἱδρυμα, ἐνὸς νέου πού ἔσπευσε νά καταθέσει 30 εὐρὼ ἀπὸ τὸ ὑστέρημά του καί νά γράψει γράμμα στήριξης στὸν Σεβ. Μητροπολίτη μας, ἀλλὰ καί τῶν ὁμογενῶν Σπαρτιατῶν τοῦ Σικάγο πού ἀπέστειλαν ἐπιταγὴ 5.000 δολαρίων. Ἀκολούθως τελέστηκε τὸ καθιερωμένο μνημόσυνο ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν Δωρητῶν καί Εὐεργετῶν τοῦ Ἱδρύματος καί ἡ καθιερωμένη Λιτανεία τῆς Ἱερᾶς Εἰκόνας τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος στοὺς χώρους τοῦ Ἱδρύματος Χρονίως Πασχόντων καί τοῦ Κέντρου Ἀποκατάστασης καί Ἀποθεραπείας.

Χρονικά τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ κατὰ τὸν μῆνα Ἰούνιον 2012:

Ἐ λ ε ι τ ο ὕ ρ η σ ε τὴν 3ην εἰς τὸν πανηγυρίζοντα Ἱερὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας Τριάδος Σελλασίας, τὴν 4ην εἰς τὸν πανηγυρίζοντα Ἱερὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας Τριάδος Νεαπόλεως, τὴν 10ην εἰς τὸν ἐορτάζοντα Ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Μυστριώτου ἐν Μυστρᾷ, τὴν 17ην εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς Ἀμυκλῶν, τὴν 24ην εἰς τὸν ἐορτάζοντα Ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννη Μεγάλης Βρύσης, τὴν 29ην εἰς τὸν ἐορτάζοντα Ἱερὸν Ναὸν Πέτρου καὶ Παύλου Βασιλικῆς καὶ τὴν 30ὴν εἰς τὸ ἐορτάζον παρεκκλήσιον τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Γόλας.

Ἐ χ ο ρ ο σ τ ᾶ τ η σ ε κατὰ τὸν ἐσπερινὸν τὴν 3ην εἰς τὸν ἐορτάζοντα Ἱερὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας Τριάδος Φοινικίου, τὴν 18ην εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου Σπάρτης (ἀγρυπνία ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῶν ἐγκαινίων), τὴν 28ην εἰς τὸ παρεκκλήσιον τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου Σπάρτης καὶ τὴν 30ὴν εἰς τὸν ἐορτάζοντα Ἱερὸν Ναὸν τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων Μακρυνάρας.

Ἡ ὕ λ ό η σ ε τὴν 10ην εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ὁσίου Νίκωνος τὸν γάμον τοῦ Δημητρίου Ζιώγα καὶ τῆς Σταματικῆς Θεοδώρου, τὴν 16ην εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἐλκομένου Μονεμβασίας τὸν γάμον τοῦ Ἀργύρη Παπαγεωργίου καὶ τῆς Βασιλικῆς Σταθοπούλου καὶ τὴν 30ὴν εἰς Κροκεές τὸν γάμον τοῦ Θεοδώρου Βενολιᾶ υἱοῦ τοῦ Ἐφημερίου Κροκεῶν π. Βασιλείου καὶ τῆς Μαρίας Λυμπέρη.

Π ρ ο έ σ τ η τὴν 4ην εἰς Βασιλάκιον τῆς Νεκρωσίμου Ἀκολουθίας τῆς Κηδείας τῆς

πρεσβυτέρας Δήμητρας Χριστάκου, τὴν 7ην εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Ζερμπίτσης τῆς Κηδείας τῆς Μοναχῆς Κουκουζέλισσας, τὴν 13ην εἰς τὸν Λέημονα τῆς Κηδείας τοῦ Ἱερέως Παναγιώτου Κοτσώνη, τὴν ἰδίαν ἡμέραν εἰς Μυστρᾷ τῆς Κηδείας τοῦ Ἀθανασίου Σβερκούνα, τὴν 22αν εἰς Νόμια τῆς Κηδείας τῆς πρεσβυτέρας Βασιλικῆς Καστανιά, τὴν 23ην εἰς Πρέβεζαν τῆς Κηδείας τοῦ Μητροπολίτου Νικοπόλεως Μελετίου (τῆς Κηδείας προέστη ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Ἱερώνυμος ἐπὶ κεφαλῆς 22 Ἀρχιερέων), τὴν 27ην εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ὁσίου Νίκωνος τῆς Κηδείας τῆς Δήμητρας Νικόλαρου, ἐνῶ τὴν 1ην εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου Πολυδρόσου προέστη τοῦ τεσσαρακονθήμερου Μνημοσύνου τῆς Ἀντωνίας Μαυρομιχάλη καὶ τὴν 28ην ἐτέλεσε τρισάγιον πρὸ τῆς προτομῆς τοῦ Μεγάλου Λαμπαδαρίου Πέτρου τοῦ Πελοποννησίου.

Ὠ ρ κ ι σ ε τὴν 14ην εἰς ΚΕΕΜ τούς Νεοσυλλέκτους τῆς 2012 Γ' ΕΣΣΟ καὶ τὴν 12ην τούς πτυχιούχους τῶν ΤΕΙ Σπάρτης.

Π ρ ο ή δ ρ ε υ σ ε τὴν 5ην τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Μοναχικοῦ Βίου καὶ τὴν 28ην Συνεδριάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

Σ υ ν ε ρ γ ᾶ σ θ η κ ε τὴν 19ην ἐν ὄψει τῆς Κατασκηνωτικῆς περιόδου με τὸν Δήμαρχον Σπάρτης κ. Σταύρον Ἀργειτάκον, τὸν Πρόεδρον τοῦ Ο.Ν.Α. Σπάρτης, τὸν Πρόεδρον τοῦ τοπικοῦ Συμβουλίου Μυστρᾷ κ. Δημήτριον Σκουρμπέλον καὶ τὸν Διευθυντὴν τῆς ΔΕΗ Σπάρτης εἰς τὸν τόπον τῶν Κατασκηνώσεων.

Κατὰ τὸν μῆνα Ἰούλιον 2012:

Ἐ λ ε ι τ ο ὄ ρ γ η σ ε τὴν 1ην εἰς τὴν πανηγυρίζουσιν Ἱερὰν Μονὴν τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων, τὴν 8ην εἰς Μαγούλαν, τὴν 9ην εἰς τὸν ἑορτάζοντα (ἐπέτειος ἐγκαίνιων) Ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος Ἐλαφονήσου καὶ ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Νήσου, τὴν 13ην εἰς τὸν Ἀρχάγγελον, τὴν 15ην εἰς τὸν Ἅγιον Νικόλαον Σπάρτης, τὴν 17ην εἰς τὸ Συκαράκιον, τὴν 20ὴν εἰς τὸν ἑορτάζοντα Ἱερὸν Ναὸν τοῦ Προφήτου Ἡλία Λογκανίκου, τὴν 22αν εἰς Λεήμονα, τὴν 26ην εἰς Μολάους, τὴν 27ην εἰς τὸν ἑορτάζοντα Ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος Ἀσύλου Ἀνιάτων, τὴν 28ην εἰς Πρέβεζαν (τεσσαρακονθήμερον Μνημόσυνον τοῦ Μητροπολίτου Νικοπόλεως Μελετίου) καὶ τὴν 29ην εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Ροβέλιστας Ἄρτας.

Ἐ χ ο ρ ο σ τ ἄ τ η σ ε κατὰ τὸν ἑσπερινὸν τὴν 6ην εἰς τὸν ἑορτάζοντα Ἱερὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας Κυριακῆς Ἀφυσσοῦ, τὴν 7ην εἰς τὴν πανηγυρίζουσιν Ἱερὰν Μονὴν Ταυγέτης, τὴν 19ην εἰς τὸν ἑορτάζοντα Ἱερὸν Ναὸν Προφήτου Ἡλία Βελλιῶν καὶ τὴν 25ην εἰς τὸν πανηγυρίζοντα Ἱερὸν Ναὸν Ἁγίας Παρασκευῆς Σκάλας.

Ἡ ὕ λ ὁ γ η σ ε τὴν 1ην εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν τὸν γάμον τοῦ Ἡλία Κοκκίνη καὶ τῆς Μάρθας Ἀθανασούλια, τὴν 8ην εἰς Ἱερὸν Ναὸν Κοιμ. Θεοτόκου Ἀμυκλῶν τὸν γάμον τοῦ Σπυρίδωνος Κονιδάρη καὶ τῆς Ἀντιγόνης Καρκασίνα, τὴν 14ην εἰς Ἀφυσσοῦ τὸν γάμον τοῦ Ἰορδάνη Τορνάρη καὶ τῆς Φωτεινῆς Ντακόγιαννη καὶ τὴν 29ην εἰς Βλαχιώτη τὸν γάμον τοῦ Βασιλείου Λάζαρη καὶ τῆς Ἐλένης Φιφλῆ.

Π ρ ο ε σ τ η τὴν 23ην εἰς Μονεμβασίαν τῆς δοξολογίας ἐπὶ τῇ ἀπελευθερώσει τῆς πόλεως.

Π ρ ο ε σ τ η τὴν 3ην εἰς Ἅγιον Δημήτριον Ζάρακος τῆς Νεκρωσίμου Ἀκολουθίας τῆς Κηδείας τοῦ αἰωνόβιου διδασκάλου Βασιλείου Καμαρινοῦ, τὴν 4ην εἰς Ἁγίαν

Παρασκευὴν Ἀμυκλῶν τῆς Κηδείας τοῦ Δημητρίου Γρίβα, τὴν 6ην εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ὁσίου Νίκωνος τῆς Κηδείας τῆς Μεταξίας Γκίκα καὶ τὴν 8ην εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν τῆς Κηδείας τοῦ ἱατροῦ Γεωργίου Κούτσαρη.

Σ υ ν ε κ ἄ λ ε σ ε Ἱερατικές Συνάξεις εἰς Νεάπολιν, Ἅγιον Νεκτάριον Συκέας καὶ Σπάρτην καὶ ἐνημέρωσε τοὺς Ἱερεῖς διὰ τὶς οικονομικὰς δυσκολίες ποὺ ἀντιμετωπίζουν τὰ Ἰδρύματα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Κατ' ἐπανάληψιν ἐ π ε σ κ έ φ θ η τὰ παιδιὰ στὶς Κατασκηνώσεις καὶ ἀνέπτυξε ἐποικοδομητικὸν διάλογον μαζί τους.

Ἐ ν η μ έ ρ ω σ ε τοὺς ἐργαζομένους εἰς τὸ Ἄσυλον Ἀνιάτων Σπάρτης διὰ τὴν οικονομικὴν δυσκολίαν τοῦ Ἰδρύματος καὶ ἐζήτησε τὴν κατανόησίν τους.

Π ρ ο ή δ ρ ε υ σ ε τὴν 10ην συνεδριάσεως τοῦ Κληροδοτήματος «Σταῦρος Καλκανδῆς».

Κατὰ τὸν μῆνα Αὐγούστον 2012:

Ἐ λ ε ι τ ο ὄ ρ γ η σ ε τὴν 5ην εἰς τοὺς Σουσιάνους, τὴν 6ην εἰς τὸν ἑορτάζοντα Ναὸν Μεταμορφώσεως Ἀνθοχωρίου, τὴν 12ην εἰς τὸν Ἅγιον Δημήτριον Ζάρακος, τὴν 15ην εἰς τὸν πανηγυρίζοντα Ἱερὸν Ναὸν Κοιμ. Θεοτόκου Κρεμαστῆς, τὴν 19ην εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν Ἁγίας Βαρβάρας Παλιᾶς Μονεμβασίας, τὴν 23ην εἰς τὴν πανηγυρίζουσιν Ἱερὰν Μονὴν Ζερμπίτσης, τὴν 24ην εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἀλεξίου Γεωργιτσίου, τὴν 26ην εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν Ἁγίου Τρύφωνος Πισταμάτων, τὴν 29ην εἰς τὸν ἑορτάζοντα Ἱερὸν Ναὸν τῆς Ἀγόριανης καὶ τὴν 31ην (ἐπέτειον ἡμέραν τῆς εἰς ἐπίσκοπον χειροτονίας αὐτοῦ) εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Ἰέρακος.

Ἐ χ ο ρ ο σ τ ἄ τ η σ ε κατὰ τὸν ἑσπερινὸν ἢ κατὰ τὴν τέλεσιν τοῦ Παρακλητικοῦ Κανόνος, τὴν 1ην εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Καστρίου, τὴν 2αν εἰς τὴν Καρύτσαν, τὴν 3ην εἰς τὴν Ποταμιάν, τὴν 5ην εἰς τὸν ἑορτάζοντα Ἱερὸν Ναὸν Μεταμορφώσεως τῆς ὁμωνύμου

Ἐνορίας, τὴν 6ην εἰς τὴν Μοῆν Ρεμματιανῆς, τὴν 7ην εἰς τὰ Βεργαδέικα, τὴν 8ην εἰς τὸ Παραδείσι Νεαπόλεως, τὴν 9ην εἰς τὸ Φοινίκι, τὴν 10ην εἰς Κεφαλά, τὴν 12ην εἰς Ἀγόριανην, τὴν 13ην εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ὁσίου Νίκωνος, τὴν 14ην εἰς τὸν ἐορτάζοντα Ἱερὸν Ναὸν Παλαιοπαναγιᾶς, τὴν 23ην εἰς τὸν ἐορτάζοντα Ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ τοῦ Β΄ Κοιμητηρίου Σπάρτης καὶ τὴν 26ην εἰς τὸν ἐορτάζοντα Ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Φανουρίου Ἀνωγείων.

Ἡ ὑ λ ό γ η σ ε τὴν 19ην εἰς τὸν Ἅγιον Ἰωάννην Σπάρτης τὸν γάμον τοῦ Εὐθυμίου Ἀλεπάκου καὶ τῆς Παναγιώτας Ἀλεβετσοβίτη.

Ἦ ρ κ ι σ ε τὴν 3ην τοὺς Νεοσυλλέκτους τῆς 2012 Δ΄ ΕΣΣΟ.

Π ρ ο έ σ τ η τῆς Νεκρωσίμου Ἀκολουθίας τῆς Κηδείας τὴν 15ην εἰς Ἐλίκαν τοῦ Εὐεργέτου Μιχαήλ Τσιγκούνη καὶ τὴν 26ην εἰς Βορδόνια τῆς Κηδείας τοῦ Ἱερέως Δημητρίου Σίδερη.

Ἀ π έ ν ε ι μ ε τὸ ὀφθίκιον τοῦ Οἰκονόμου τὴν 10ην εἰς τὸν Ἐφημέριον Κεφαλά π. Βασίλειο Κυριακούλια.

Π ρ ο ή δ ρ ε υ σ ε τὴν 11ην συνεδριάσεως τοῦ Δ.Σ. τῶν Βρεφονηπιακῶν Σταθμῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, τὴν 12ην εἰσηγήθη εἰς ἐπιστημονικὴν Ἡμερίδα εἰς Ἀγόριανη σχετικὸ θέμα, τὴν 29ην συνεδριάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου καὶ τὴν 30ὴν συνεδριάσεως τῆς Μονίμου Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Μοναχικοῦ βίου.

Π α ρ έ σ τ η καὶ ἀπηύθυνε λόγον εἰς ἐορταστικὴν ἐκδήλωσιν τῶν Ὁμογενῶν εἰς Γοράνους τὴν 25ην.

Σ υ ν ε ρ γ ά σ θ η κ ε τὴν 29ην εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγείας μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ κ. Ἀνδρέου Λυκουρέντζου καὶ προώθησε αἰτήματα τῶν Ἰδρυμάτων ἐπὶ παρουσία καὶ τοῦ βουλευτοῦ Λακωνίας κ. Ἀθανασίου Δαβάκη.

Κατὰ τὰς ὑπολοίπους ἐργασίμους ἡμέρας

ἐδέχθη εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως κληρικούς, Συμβούλια, Ὁμογενεῖς καὶ ἐπεσκέφθη κατ' ἐπανάληψιν τὰ Ἰδρύματα καὶ ἀσθενεῖς εἰς τὸ Νοσοκομεῖον Σπάρτης.

Ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ἀνδρούσης κ. ΘΕΟΚΤΙΣΤΟΣ

Κατὰ τὸν μῆνα Ἰούνιον 2012:

Ἐ λ ε ι τ ο ὑ ρ γ η σ ε τὴν 3ην εἰς τὴν ἐνορίαν Γερακίου, τὴν 4ην εἰς τὴν Σκάλαν, τὴν 10ην εἰς Ριβιώτισσαν, τὴν 23ην εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Σπάρτης καὶ τὴν 24ην εἰς Γεωργίσιον.

Ἐ χ ο ρ ο σ τ ά τ η σ ε τὴν 3ην εἰς Τρύπην, τὴν 29ην εἰς Γούναρη καὶ τὴν 30ὴν εἰς τὸ πανηγυρίζον παρεκκλήσιον τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων τοῦ Γηροκομεῖου Σπάρτης.

Κατὰ τὸν μῆνα Ἰούλιον 2012:

Ἐ λ ε ι τ ο ὑ ρ γ η σ ε τὴν 1ην εἰς τὴν Ἱεράν Μοῆν Καλτεζῶν, τὴν 7ην εἰς τὴν Ἱεράν Μοῆν τοῦ Ἁγίου Θωμᾶ ἐν Μαλεῶ, τὴν 8ην εἰς Λέημονα, τὴν 15ην εἰς Χρῦσαφα, τὴν 20ὴν εἰς Λευκόχωμα, τὴν 26ην εἰς Ἁγίαν Παρασκευὴ Ἀμυκλῶν καὶ τὴν 27ην εἰς Καρυᾶς καὶ τὴν 30ὴν εἰς Λογγάστραν.

Ἐ χ ο ρ ο σ τ ά τ η σ ε τὴν 7ην εἰς τὸ πανηγυρίζον παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Προκοπίου τῶν Κατασκηνώσεων Νεαπόλεως, τὴν 19ην εἰς Βλαχιώτη καὶ τὴν 26ην εἰς Ἀστέριον.

Κατὰ τὸν μῆνα Αὐγουστον 2012:

Ἐ λ ε ι τ ο ὑ ρ γ η σ ε τὴν 6ην εἰς Μεταμόρφωσιν Ἀμυκλῶν, τὴν 15ην εἰς Ἀγόριανη, τὴν 23ην εἰς Καλλιθέαν καὶ τὴν 26ην εἰς τὴν Ἱερά Μοῆν Φανερωμένης Ἀναβρυτῆς.

Ἐ χ ο ρ ο σ τ ά τ η σ ε τὴν 2αν εἰς Κοκκινόροαχην, τὴν 3ην εἰς Θεολόγον, τὴν 6ην εἰς Κοινδίτσαν, τὴν 7ην εἰς Γοράνους, τὴν 8ην εἰς Παρδάλιον, τὴν 9ην εἰς Τρύπην, τὴν 10ην εἰς Πελλάνα, τὴν 12ην εἰς Ἐλίκαν, τὴν 13ην εἰς Περιβόλια, τὴν 14ην εἰς τό΄Ελος καὶ τὴν 22αν εἰς τὴν Ἱεράν Μοῆν Ζερμπίτσης.

*Από τις καλοκαιρινές εορτές λήξης τών Βρεφονηπιακών Σταθμών τής Ίερās Μητροπόλεως
(άνω Σπάρτης, κάτω Μονεμβασίας)*

Από την πανήγυρη του Αγίου Παντελεήμονος στο Άσυλο Ανιάτων

Από την Κατασκηνωτική Περίοδο των αγοριών Γυμνασίου και Λυκείου